



ARCHEOLOGIENOTA GENK - DOMINIKANENLAAN

J. CLAESSEN, B. VAN GENECHTEN, G. VERBEELLEN,
E. AUDENAERT, K. BOUCKAERT,
E. KEERSMAEKERS & A. DOUCET

JULI 2018



Titel

Archeologienota zonder ingreep in de bodem. Genk - Dominikanenlaan

Auteur(s)

Jan Claesen, Ben Van Genechten, Giel Verbeelen, Evelien Audenaert,
Kevin Bouckaert, Emma Keersmaekers & Alexander Doucet

Opdrachtgever

Stad Genk
Stadsplein 1
3600 Genk

Projectnummer

2018F312

Plaats en datum

Kortenaken, juli 2018

Reeks en nummer

ARCHEBO rapport 2018F312
ISSN 2034-5615

© 2018 ARCHEBO bvba

ARCHEBO aanvaardt geen aansprakelijkheid voor eventuele schade voortvloeiend uit het gebruik van de resultaten van dit onderzoek of de toepassing van de adviezen. Alle rechten voorbehouden. Niets uit deze uitgave mag vermenigvuldigd of aangepast worden, opgeslagen worden in een geautomatiseerd gegevensbestand, en/of openbaar gemaakt worden in enige vorm of wijze ook, elektronisch, mechanisch, door fotokopie of enige andere wijze, zonder voorafgaandelijke toestemming van de opdrachtgever.

INHOUD

1	Inleiding	4
1.1	<i>Algemeen</i>	<i>4</i>
1.2	<i>Beschrijving onderzoeksopdracht</i>	<i>4</i>
1.3	<i>Doelstellingen</i>	<i>7</i>
1.4	<i>Randvoorwaarden.....</i>	<i>7</i>
1.5	<i>Onderzoeksvragen</i>	<i>7</i>
2	Huidige & toekomstige situatie	8
2.1	<i>Huidige situatie</i>	<i>8</i>
2.2	<i>Toekomstige situatie</i>	<i>9</i>
3	Bureauonderzoek	12
3.1	<i>Landschappelijke & bodemkundige situering</i>	<i>12</i>
3.2	<i>Archeologische en erfgoedkundige data.....</i>	<i>17</i>
3.3	<i>Historiek en cartografische bronnen.....</i>	<i>21</i>
3.4	<i>Archeologische verwachting</i>	<i>29</i>
4	Resultaten bureauonderzoek	30
4.1	<i>Algemeen</i>	<i>30</i>
4.2	<i>Beantwoording onderzoeksvragen</i>	<i>30</i>
4.3	<i>Samenvatting / assessment bureauonderzoek</i>	<i>31</i>
4.4	<i>Programma van maatregelen.....</i>	<i>33</i>
5	Bibliografie	34
6	Figurenlijst.....	35
7	Plannenlijst.....	36

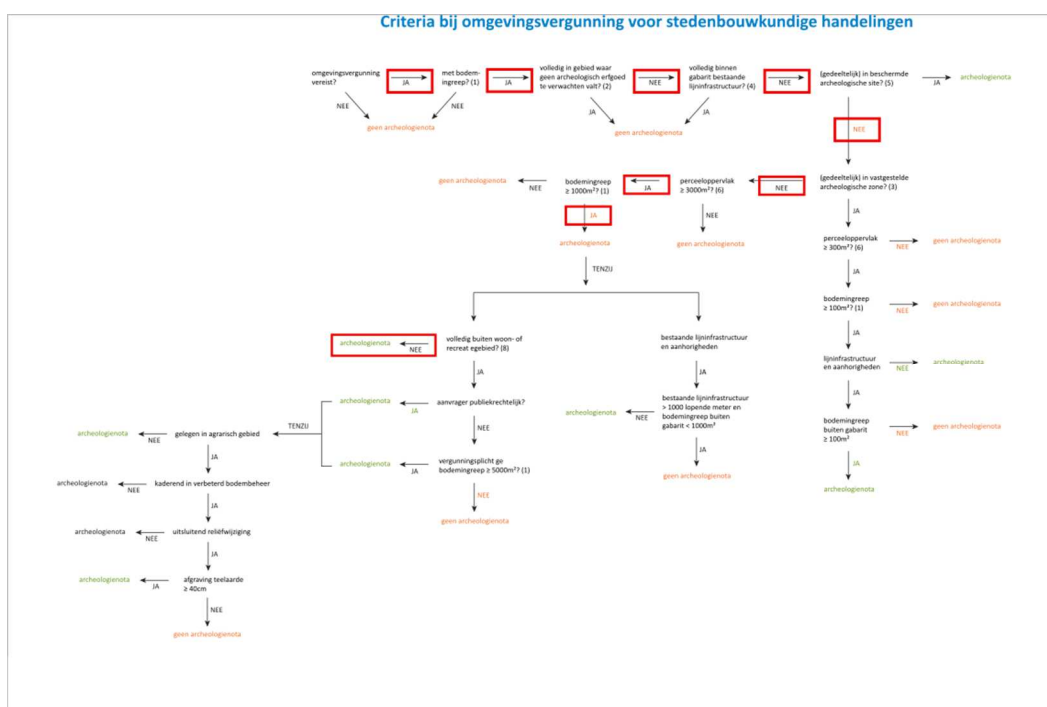
1 INLEIDING

1.1 ALGEMEEN

Bij het aanvragen van een omgevingsvergunning kan het zijn dat het toevoegen van een archeologienota aan de aanvraag verplicht wordt gesteld. De archeologienota wordt geschreven door een erkend archeoloog en bevat de resultaten van een archeologisch vooronderzoek en een advies voor vrijgave of eventueel vervolgonderzoek.

Het toevoegen van een archeologienota aan een omgevingsvergunning is afhankelijk van een aantal criteria:

- De totale oppervlakte van de percelen
- De oppervlakte van de geplande bodemingrepen
- De ruimtelijke bestemming van het terrein
- De ligging van het terrein binnen of buiten een archeologische zone of de site volgens de inventaris



Figuur 1: Criteria bij omgevingsvergunning voor stedenbouwkundige handelingen

1.2 BESCHRIJVING ONDERZOEKSOPDRACHT

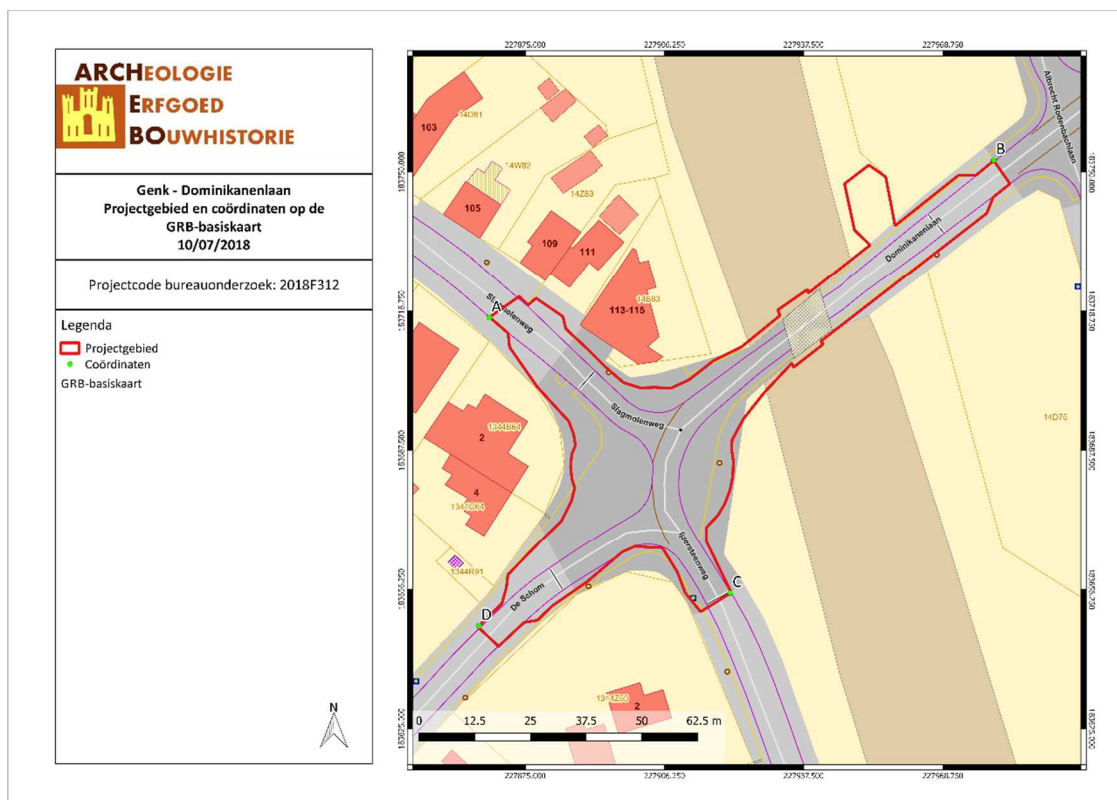
Naar aanleiding van een omgevingsvergunning heeft ARCHEBO bvba in opdracht van de stad Genk een archeologienota opgemaakt voor het kruispunt van de Dominikanenlaan met de IJzersteenweg, De Schom en de Slagmolenstraat. De bestaande spoorwegbrug zal afgebroken en heropgebouwd worden. De infrastructuur van de onderliggende wegen wordt eveneens heraangelegd, wat de opbraak en aanleg van riolering, nutsleidingen, de wegenis en groene zones omvat. Er zal ook een infiltratiebekken aangelegd worden. Het projectgebied is ca. 3 056,34 m² groot.

Aangezien de aanvraag voor een omgevingsvergunning na 1 juni 2016 werd ingediend, is een archeologienota evenwel vereist, zoals vastgelegd in het Onroerenderfgoeddecreet (art. 5.4.1, 5.4.2, 5.4.8 en 5.4.9). Het bureauonderzoek werd uitgevoerd in juli 2018 onder leiding van erkend archeoloog Jan Claesen. Contactpersoon bij de opdrachtgever, de stad Genk, was dhr. Kris Neyens. In de onderhavige archeologienota worden de locatie van het terrein en de reeds uitgevoerde werken

geanalyseerd. Deze informatie wordt samen met de resultaten van een archeologisch bureauonderzoek bestudeerd.

Administratieve fiche	
Naam site:	Genk – Dominikanenlaan
Onderzoek:	Archeologienota zonder ingreep in de bodem
Ligging:	Limburg, Genk, rondpunt met Dominikanenlaan, IJzersteenweg, De Schom en de Slagmolenstraat
Kadaster:	Genk, afdeling 5, sectie F, geen perceelnummers (openbare weg)
Coördinaten:	A X 227866.908
	Y 183717.242
	B X 227980.141
	Y 183752.721
	C X 227921.010
	Y 183655.392
	D X 227864.597
	Y 183648.052
Opdrachtgever:	Stad Genk Stadsplein 1 3600 Genk
Uitvoerder:	ARCHEBO bvba Merelnest 5 3470 Kortenaken
Projectcode bureauonderzoek:	2018F312
Projectleiding:	Jan Claesen
Erkenningsnummer projectleiding:	OE/ERK/Archeoloog/2015/00014
Bewaarplaats archief:	Stad Genk
Grootte projectgebied:	Ca. 3 056,34 m ²
Uitvoeringsperiode:	Juli 2018
Reden van de ingreep	Heraanleg van spoorwegbrug, wegenis en ondergrondse infrastructuur
Wetenschappelijke vraagstelling:	Het doel van deze archeologienota is een archeologische evaluatie van het terrein, de geplande werken en impact op het bodemarchief.
Termen Thesauri:	Bureauonderzoek, verstoring, spoorwegbrug, wegenis, heraanleg, stedenbouwkundig, rondpunt

De onderstaande GRB-kadasterkaart en de Orthofoto tonen het projectgebied op de meest recente stadskarten en luchtfoto's.



GEDO/18/07/10/1 - Digitale aanmaak

Figuur 2: Situering van het projectgebied en de coördinaten op de GRB-kadasterkaart (Geopunt, 2018)



GEDO/18/07/10/2 - Digitale aanmaak

Figuur 3: Situering van het projectgebied op Orthofoto (Geopunt, 2018)

1.3 DOELSTELLINGEN

In het kader van het Onroerenderfgoeddecreet (decreet van de Vlaamse Regering 12 juli 2013) en het Onroerenderfgoedbesluit van de Vlaamse Regering van 16 mei 2014, is de eigenaar en gebruiker van gronden waarop zich archeologische waarden bevinden verplicht deze waarden te behoeden en beschermen voor beschadiging en vernieling. In het licht van de bestaande wetgeving heeft de opdrachtgever beslist eventuele belangrijke archeologische waarden te onderzoeken voorafgaande aan de werken. Dit kan door behoud *in situ*, als de waarden ingepast kunnen worden in de plannen, of *ex situ*, wanneer de waarden onomkeerbaar vernietigd worden. Onderdeel van de archeologienota is dat er mogelijkheden gezocht worden om *in situ* behoud te bewerkstelligen en, indien dit niet kan, er aanbevelingen worden geformuleerd voor vervolgonderzoek.

Om vast te stellen of bij werkzaamheden archeologische waarden zullen vernietigd worden, is een archeologisch onderzoek nodig. Er wordt een bureauonderzoek uitgevoerd. Op basis van bekende gegevens van bodemkaarten, uit cartografische en andere historische bronnen en eventueel voorgaand onderzoek in de directe omgeving van het projectgebied wordt een inschatting gemaakt van het archeologisch potentieel van het projectgebied. Indien uit deze desktopanalyse blijkt dat er een kans is op het aantreffen van archeologische waarden binnen het projectgebied, zal de bodem onderzocht worden op gaafheid van het bodemprofiel en de aanwezigheid van archeologische indicatoren.

Deze archeologienota dient bekrachtigd te worden door het Agentschap Onroerend Erfgoed en nadien bij de aanvraag voor de bouwvergunning gevoegd te worden.

1.4 RANDVOORWAARDEN

Er dienen geen specifieke randvoorwaarden opgenomen te worden, aangezien uit bureauonderzoek is gebleken dat er geen verder archeologisch onderzoek dient te gebeuren. Dit wordt kort besproken in het 'Programma van maatregelen'.

1.5 ONDERZOEKSVRAGEN

Tijdens het bureauonderzoek dienen op zijn minst onderstaande vragen beantwoord te worden:

1. *Wat zijn de gekende archeologische en historische gegevens?*
2. *Welke info is er nog te vinden over voormalige constructies op het terrein?*
3. *Welke archeologische structuren kunnen ter hoogte van het projectgebied verwacht worden op basis van een analyse van historisch kaart- en bronnenmateriaal?*
4. *In welke mate en in welke zones kan er een recente verstoring verwacht worden van archeologisch erfgoed?*

2 HUIDIGE & TOEKOMSTIGE SITUATIE

2.1 HUIDIGE SITUATIE

Het projectgebied ligt op het kruispunt van de Dominikanenlaan met de IJzersteenweg, De Schom en de Slagmolenstraat. Het terrein ligt geheel binnen openbaar domein. De wegen komen samen in een rondpunt dat bezaaid is met gras en beplant met enkele lage struiken en hoogstammige bomen. De wegen zijn rond het rondpunt aangelegd met klinkers en liggen op een verhoogde drempel. De Dominikanenlaan loopt onder de spoorweg. Volgens het gewestplan ligt het projectgebied binnen woon- en buffergebied. Een deel van de wegenis en bufferzone is gelegen in het BPA 'Nijverheidszone Albertkanaal 2'.



Figuur 4: Zicht op spoorwegbrug over Dominikanenlaan (Google Street View, juli 2013)



Figuur 5: Zicht op rondpunt vanop Dominikanenlaan (Google Street View, juli 2013)

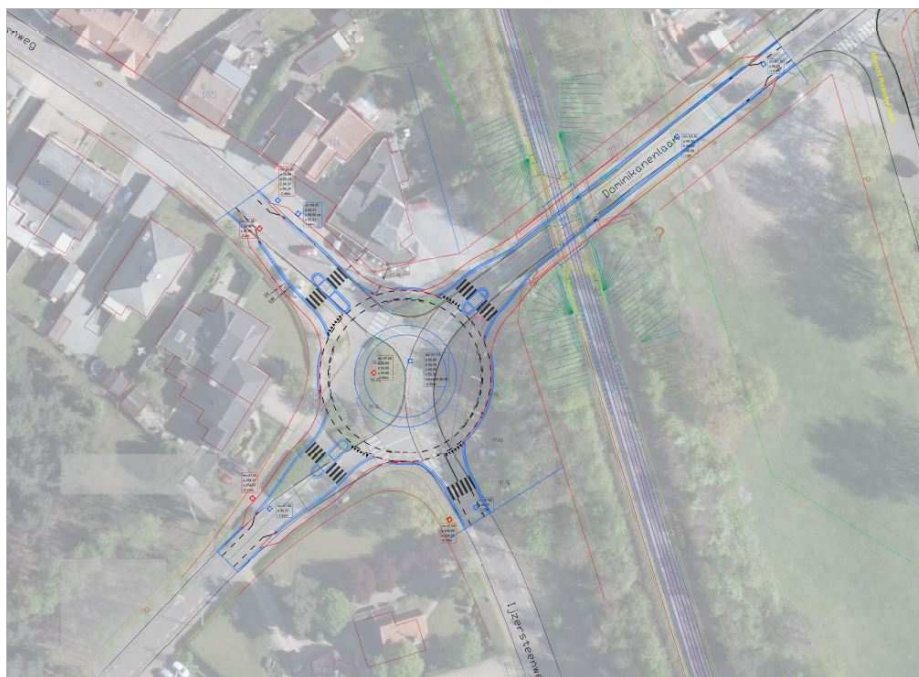


GEDO/18/07/10/3 - Digitale aanmaak

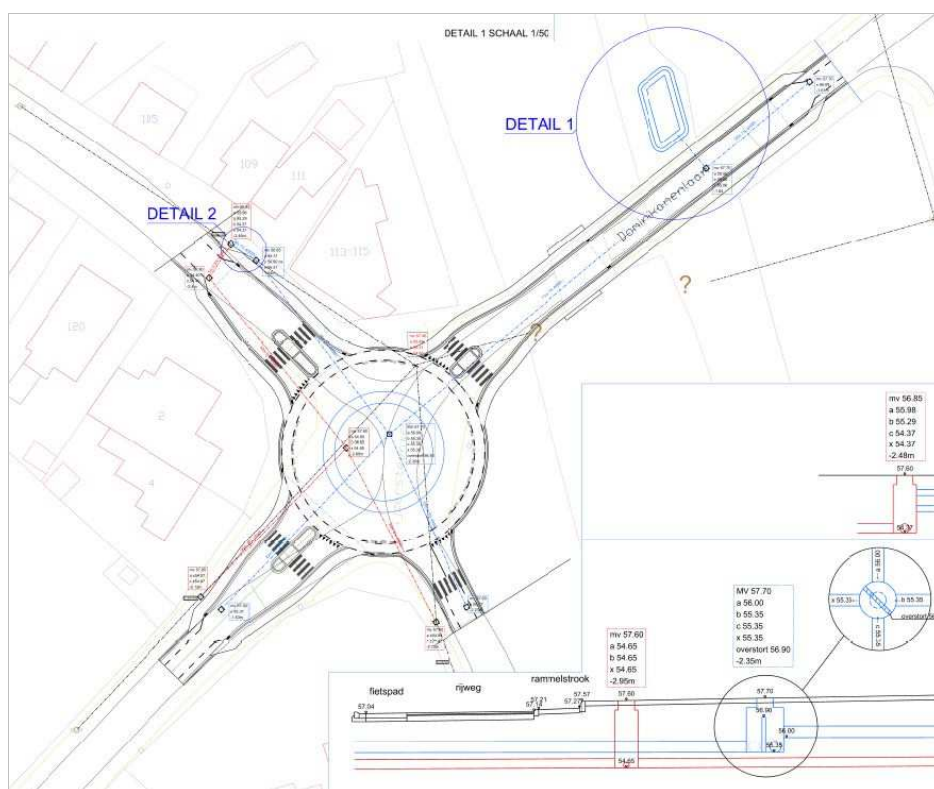
Figuur 6: Situering van het projectgebied op Orthofoto (Geopunt, 2018)

2.2 TOEKOMSTIGE SITUATIE

Op het projectgebied zal door de opdrachtgever de bestaande spoorwegbrug afgebroken en heropgebouwd worden. De infrastructuur van de onderliggende wegen wordt eveneens heraangelegd, wat de opbraak en aanleg van riolering, nutsleidingen, de wegenis en groene zones omvat. Bij de bouw van de spoorbrug zal aan de landhoofden een fundering van secanspalen geplaatst worden. Deze zullen tot een diepte van ca. 8m onder het maaiveld komen. De rijwegen zullen grotendeels binnen de bestaande wegzate heraangelegd worden. Deze zullen tot op ca. 40-50 cm diepte komen. Tenslotte zal ook een riolering met nieuwe RWA- en DWA-leidingen aangelegd worden. Deze leidingen worden in een sleuf aangelegd op een diepte van ca. 1,60 tot 2,50m onder het maaiveld. Er zal ook een infiltratiebekken aangelegd worden, dat ca. 1,25m diep zal zijn. Het projectgebied is ca. 3 056,34 groot.



Figuur 7: Plan van de geplande werken (sector Ruimte stad Genk, 2018)



Figuur 8: Rioleringsplan (Infrax cvba, 2018)



GEDO/18/07/10/4 - Digitale aanmaak

Figuur 9: Situering van het projectgebied op Toekomstplan (ARCHEBO bvba, 2018)

3 BUREAUONDERZOEK

Het doel van de bureaustudie is de aanwezigheid, aard en bewaringsomstandigheden van de archeologische monumenten te kunnen inschatten, de landschappelijke opbouw van het gebied te kennen, om de impact van de werken op het aanwezige archeologische erfgoed in te schatten en daaruit concrete aanbevelingen te formuleren voor de verdere prospectiestrategie.

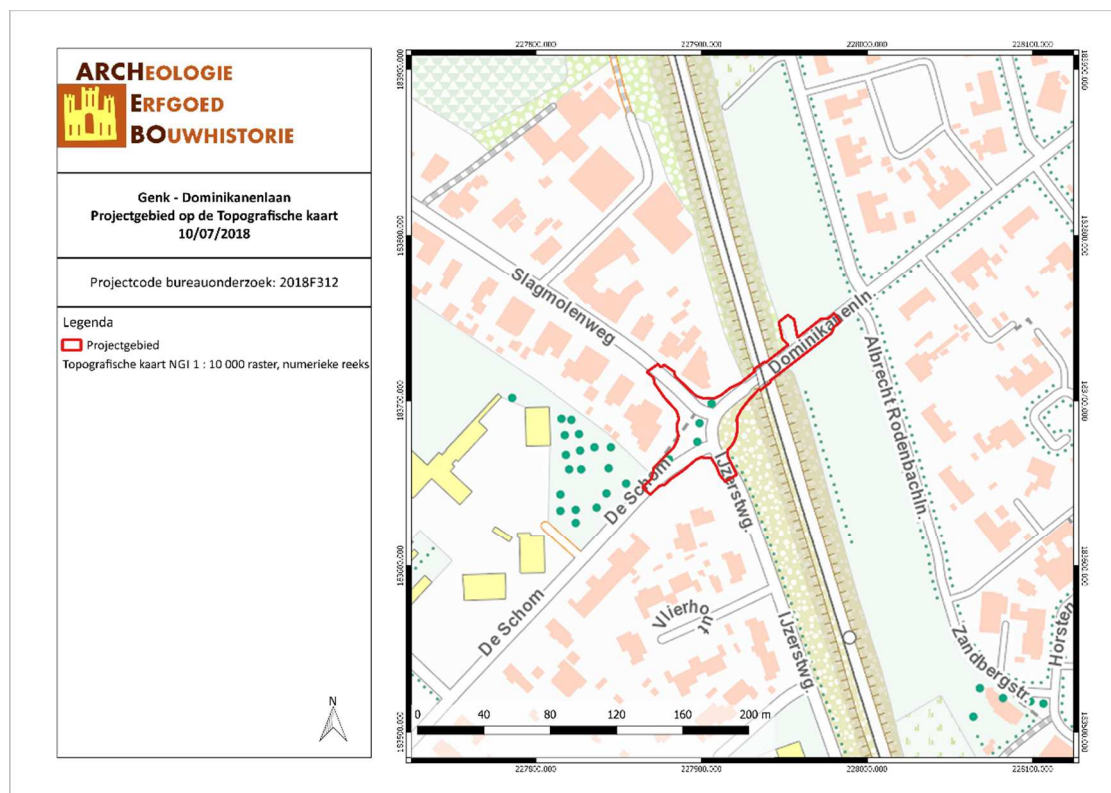
In dit hoofdstuk wordt gebruik gemaakt van alle beschikbare kaarten van het plangebied, te weten de bodemkaart, geologische kaarten, bodemerosiekaart, bodemgebruikskaart en relevante historische kaarten. De Centrale Archeologische Inventaris (CAI) werd gebruikt als uitgangspunt voor de bestudering van archeologische waarden in de omgeving van het plangebied.

De gebruikte kaarten werden in georeferenciede vorm (Belge Lambert 1972) gebruikt in het programma QGIS. In dit programma werden de genoemde kaarten als lagen toegevoegd teneinde er de huidige en toekomstige situatie op te kunnen weergeven. Het plangebied werd bovendien op alle kaarten geplott om de oriëntatie op de kaarten te vergemakkelijken.

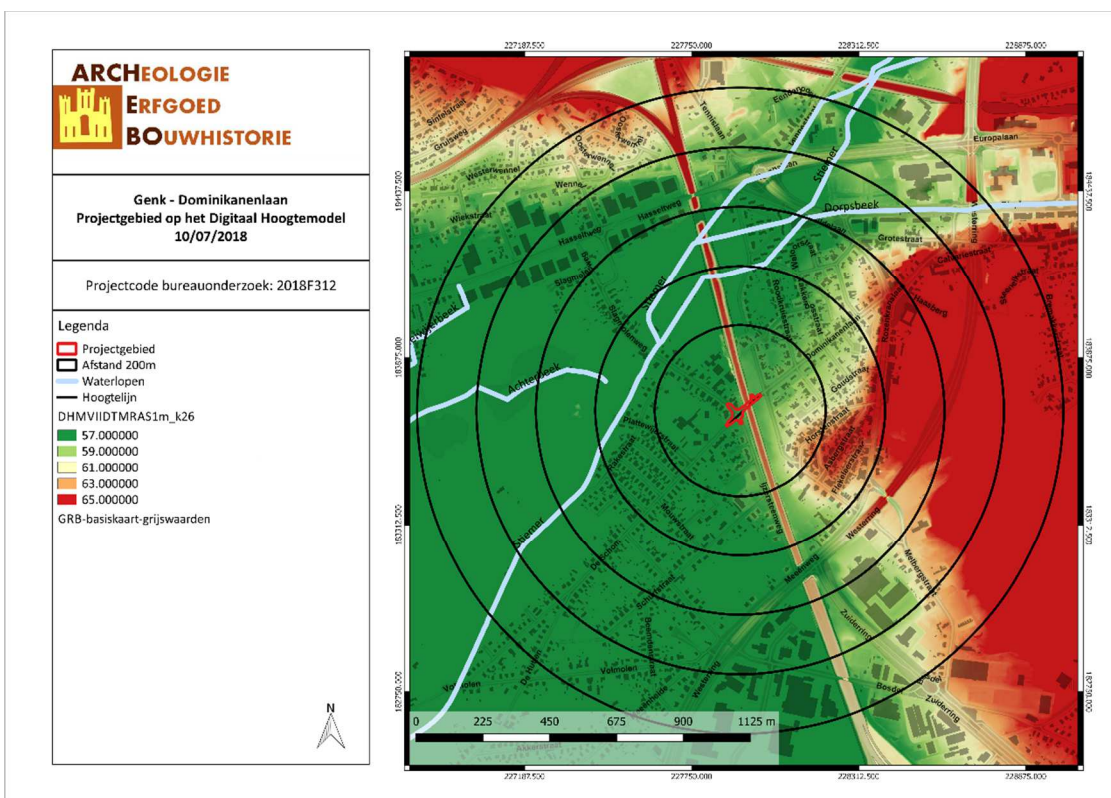
3.1 LANDSCHAPPELIJKE & BODEMKUNDIGE SITUERING

3.1.1 Topografische situering

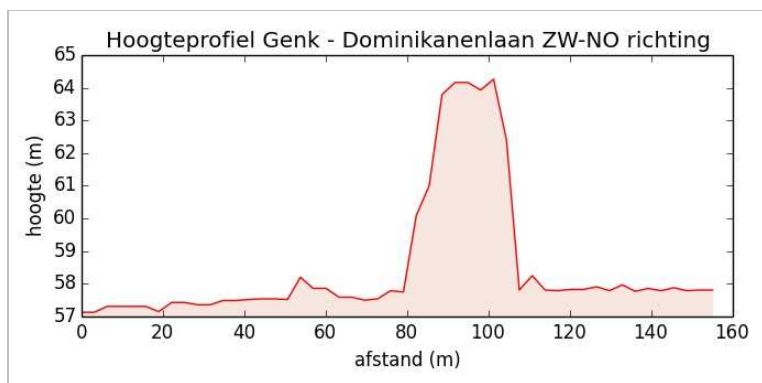
Het projectgebied ligt op het kruispunt van de Dominikanenlaan met de IJzersteenweg, De Schom en de Slagmolenstraat in Genk, gelegen in de Belgische provincie Limburg. De gemeente Genk wordt omringd door de gemeentes Houthalen-Helchteren, Opglabbeek, As, Zutendaal, Bilzen, Diepenbeek, Hasselt en Zonhoven. De gemeente heeft geen deelgemeentes, maar wel enkele gehuchten en wijken. Het is een sterk verstedelijkt gebied. De gehuchten zijn uitgegroeid tot stadswijken. Het oorspronkelijk landschap is grotendeels verdwenen of versnipperd door de mijnactiviteiten en door de aanleg van spoorlijnen en autowegen. Het Albertkanaal is een belangrijke waterloop, aangezien veel belangrijke industrieën zich vestigen rond en in de buurt van het kanaal. Het is één van de belangrijkste industriële steden van Vlaanderen, in het verleden voornamelijk door de aanwezigheid van drie steenkoolmijnen en tegenwoordig door haar ligging aan de autosnelweg E314 en het Albertkanaal. Ca. 300m ten westen van het projectgebied stroomt de Stiemerbeek, ca. 400m ten westen de Achterbeek, ca. 900m ten westen de Heiwijerbeek en ca. 600m ten noordoosten de Dorpsbeek. Het terrein ligt in de Stiemerbeekvalle en ligt volgens het Digitaal Hoogtemodel tussen ongeveer 57 en 64 meter boven de zeespiegel. Dit grote niveauverschil kan verklaard worden door de aanwezigheid van de spoorweg, die duidelijk hoger ligt dan de omliggende omgeving. Kadastraal ligt het projectgebied in Genk, afdeling 5, sectie F, geen perceelnummers (openbare weg).



Figuur 10: Topografische kaart met situering van het projectgebied (Geopunt, 2018)



Figuur 11: Situering van het projectgebied op het Digitaal Hoogtemodel (Geopunt, 2018)

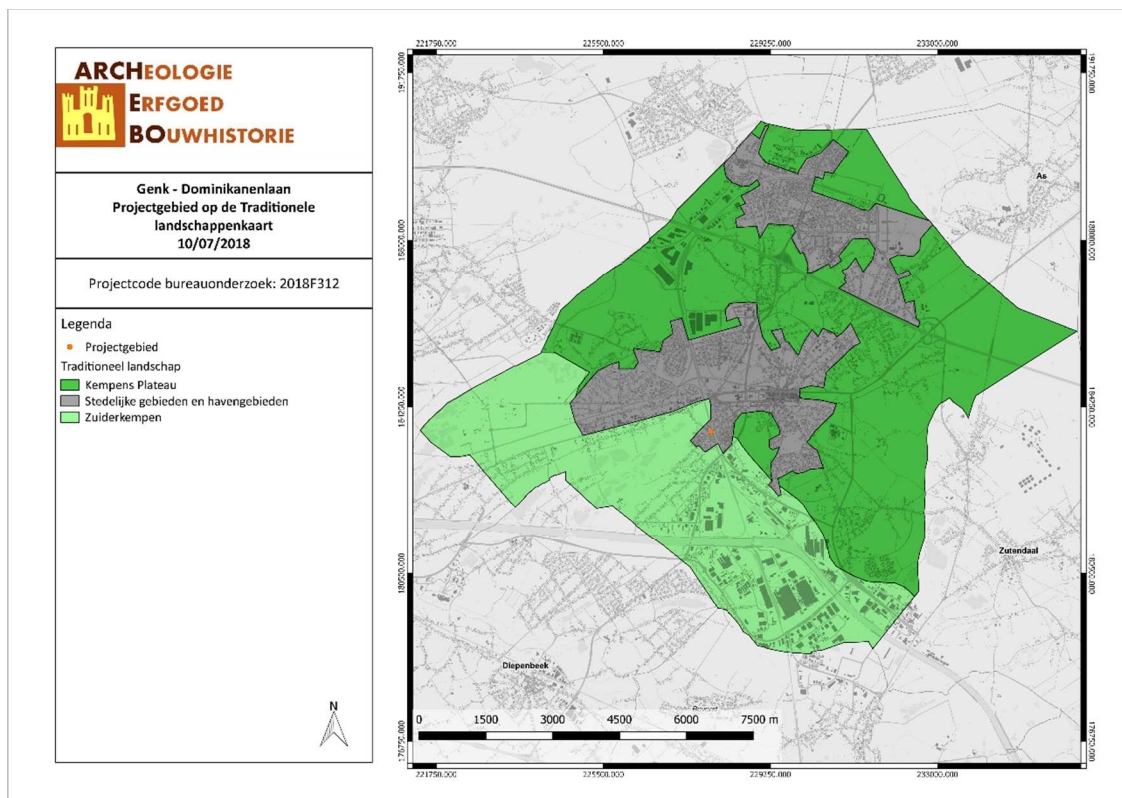


Figuur 12: Hoogteprofiel doorheen het plangebied in ZW-NO richting (Geopunt, 2018)

3.1.2 Geologie & landschap

3.1.2.1 Fysisch geografisch

Het projectgebied ligt op het kruispunt van de Dominikanenlaan met de IJzersteenweg, De Schom en de Slagmolenstraat en is volgens de Traditionele Landschappenkaart gekarteerd als 'Stedelijke gebieden en havengebied'. Daarnaast is de gemeente Genk ook gekarteerd als 'Kempens Plateau' en 'Zuiderkempens'.



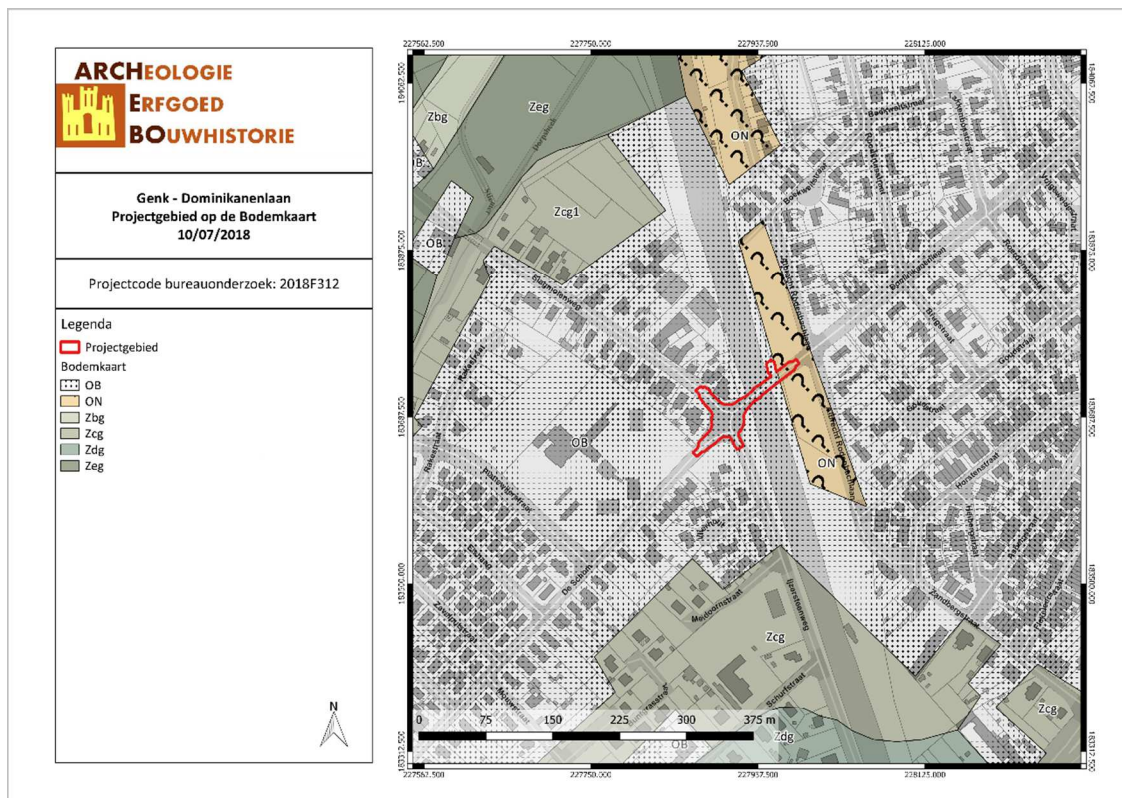
GEDO/18/07/10/7 - Digitale aanmaak

Figuur 13: Genk aangegeven op de Traditionele Landschappenkaart (Geopunt, 2018)

3.1.2.2 Bodem, bodemkundig booronderzoek, erosie & bodemgebruik

Het projectgebied wordt volgens de Bodemkaart van Vlaanderen grotendeels gekarteerd als OB, onder bebouwing. Enkel in het noordoosten wordt de bodem gekarteerd als ON, opgehoogd terrein. In de omgeving van het projectgebied wordt de bodem gekarteerd als Zcg, Zeg, OE en ZAg. Zcg-bodems zijn matig droge zandgronden met een duidelijk humus en/of ijzer B horizont. Het zijn Podzolen met een bouwvoor met laag humusgehalte, een goed ontwikkelde en soms verkitten B horizont.

Roestverschijnselen komen voor tussen 60 en 90 cm.¹ Zeg-bodems zijn natte zandgronden met een duidelijke humus en/of ijzer B horizont. De bovengrond kan gevlekt of homogeen humeus zijn en is donker grijsbruin of zeer donkergrijs van kleur. De Podzol B is soms 90 cm dik en rust op volledig gereduceerd materiaal. In het geval van Zeg-bodems is het ijzer, na een tijdelijke verzadiging met water, uitgelooft tot op grote diepte. De accumulatiezone is altijd een diffuus humus B horizont.² Een OE-bodem wijst op een groeve.³ ZAg-bodems zijn zeer droge tot matig natte zandgronden met een duidelijk humus en of ijzer B horizont. Deze complexen vertonen een microreliëf in een oud duinlandschap, waar zeer droge en matig natte, meestal Podzolen dicht bij elkaar voorkomen.⁴



GEDO/18/07/10/8 - Digitale aanmaak

Figuur 14: Situering van het projectgebied op de bodemkaart Vlaanderen (DOV, 2018)

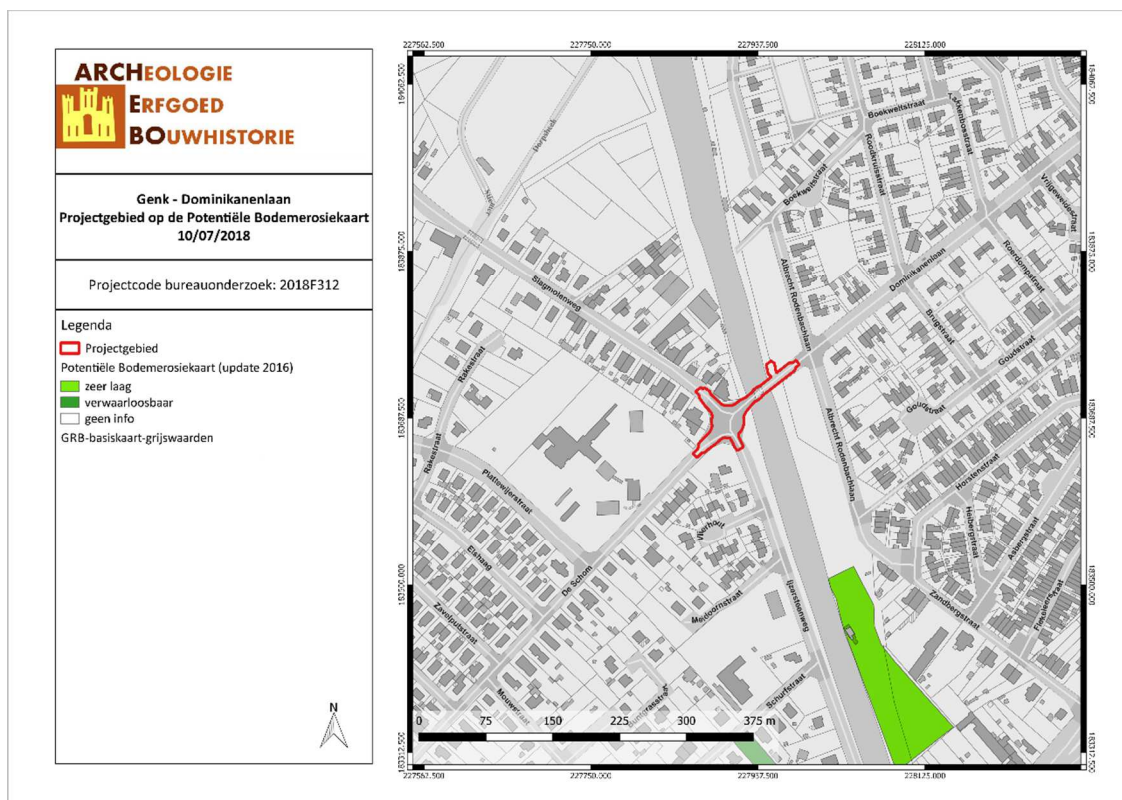
Op de Potentiële Bodemerosiekaart is geen informatie beschikbaar over het projectgebied. Volgens de Bodemgebruikskaat ligt het projectgebied binnen 'Akkerbouw' en 'Andere bebouwing'.

¹ E Van Ranst en C Sys, *Eenduidige legende voor de digitale bodemkaart van Vlaanderen (Schaal 1 : 20 000)* (Gent: Laboratorium voor Bodemkunde, 2000), 78, 96, 132, 201, 250.

² Van Ranst en Sys, 98, 137, 204–5.

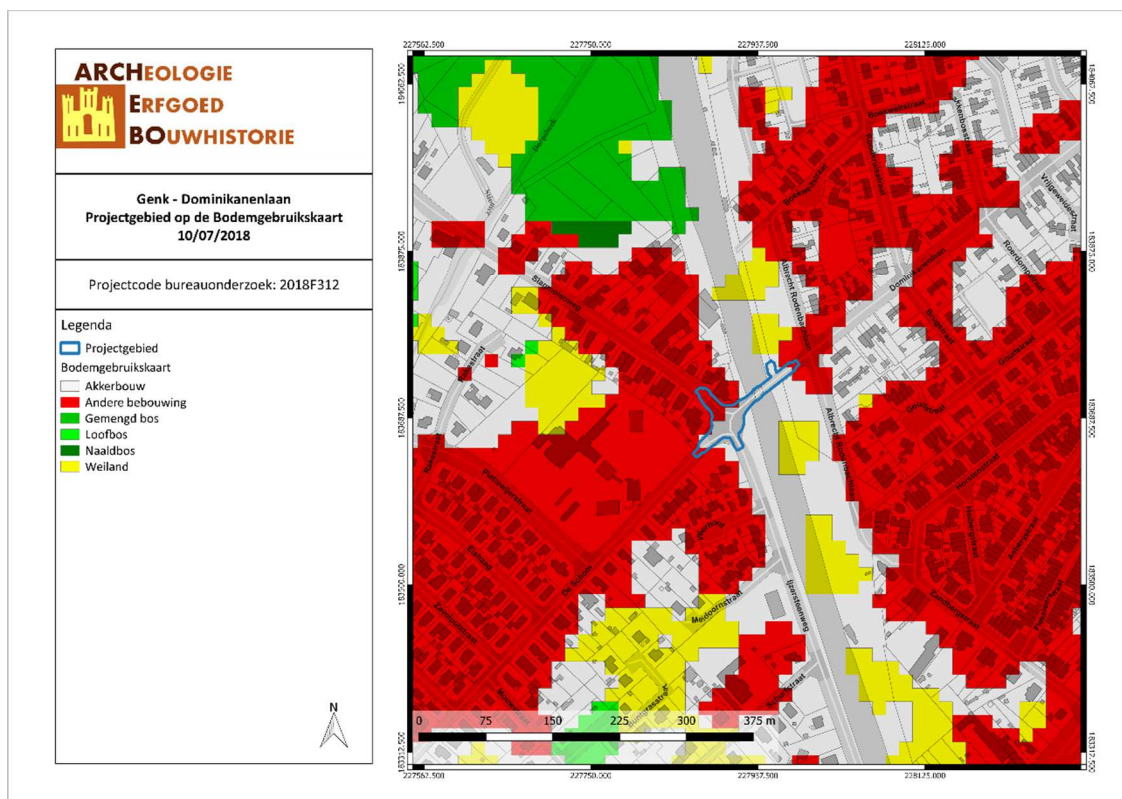
³ Van Ranst en Sys, 18.

⁴ Van Ranst en Sys, 198.



GEDO/18/07/10/9 - Digitale aanmaak

Figuur 15: Situering van het projectgebied op de potentiële bodemerosiekaart (Geopunt, 2018)



GEDO/18/07/10/10 - Digitale aanmaak

Figuur 16: Bodemgebruik in de omgeving van het plangebied volgens de bodemgebruikskaart (Geopunt, 2018)

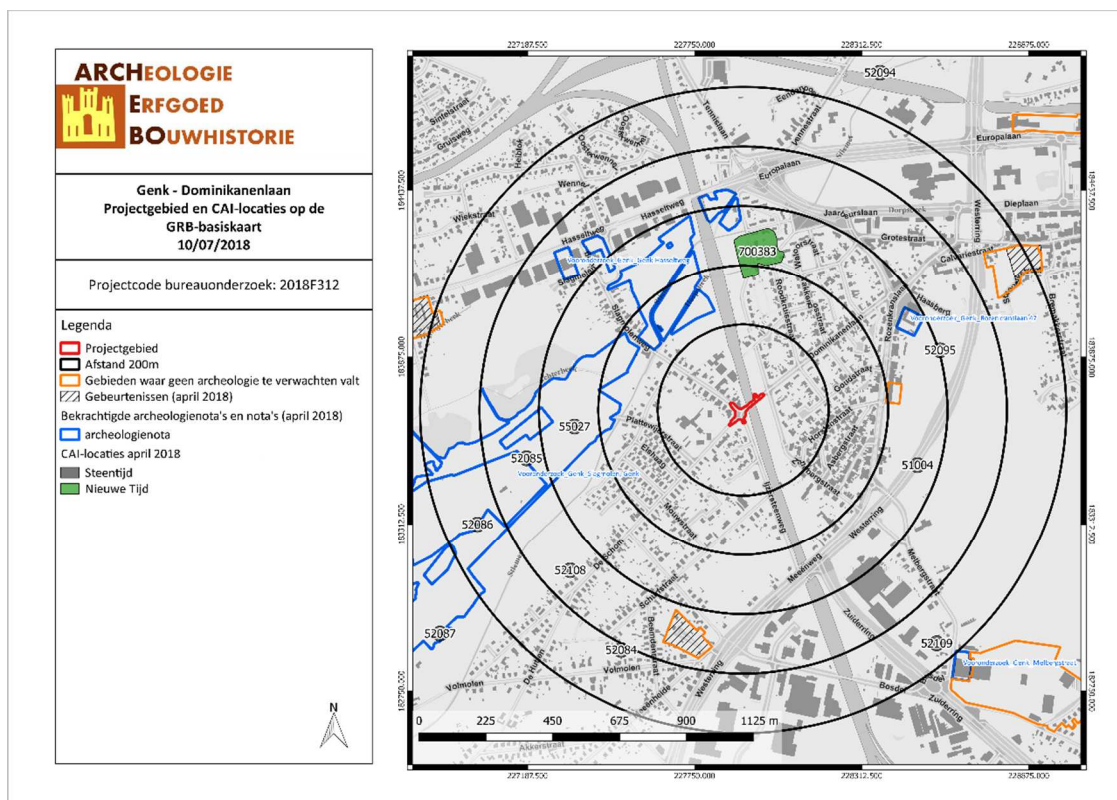
3.2 ARCHEOLOGISCHE EN ERFGOEDKUNDIGE DATA

3.2.1 Centrale Archeologische Inventaris (CAI)

Binnen het plangebied zelf zijn er geen archeologische waarden bekend. De Centrale Archeologische inventaris toont wel verschillende vondsten in de directe omgeving. Tussen ca. 350 en 550m ten noorden van het projectgebied zijn sporen van een 16^{de}-eeuwse schans (CAI 700383) gevonden. Ca. 500m en 600m ten oosten van het projectgebied zijn twee vondsten uit het Midden-Neolithicum geregistreerd. Het gaat om een gepolijste bijl en enkele pijlpunten onder een hoop door vuur aangetaste stenen (CAI 52095) en een andere gepolijste bijl met grijs en oranjebruin patina (CAI 51004). Ca. 900m ten zuidoosten van het terrein zijn een pijlpunt in lichtgrijze silex en afslagen uit het Neolithicum (CAI 52109) gevonden. Ten zuidwesten van het projectgebied, tussen ca. 500 en 900m, zijn eveneens meerdere vondsten uit de Steentijd geregistreerd. Het betreft ca. 2000 afslagstukken, waaronder 99 klingen, daterend uit het Mesolithicum (CAI 55027), gevonden in de gele zandlaag, ca. 937 artefacten uit het Laat-Mesolithicum met sporen van intens gebruik (CAI 52085) en 87 brokstukken, twee kernen, vijf fragmenten van krabbers en 312 microlieten uit het Laat-Mesolithicum, gevonden op de rand van de Stiemerbeek (CAI 52086). Deze vondsten worden allen gelinkt aan Mesolithische kampementen. Tenslotte werden een bleekgrijze, gepolijste bijl uit het Midden-Neolithicum (CAI 52108) en een concentratie van lithisch materiaal uit het Laat-Mesolithicum (CAI 52084) gevonden. De bijl (CAI 52108) is nog volledig, geslepen en convex met weinig uitgesproken gefaceteerde ribben. De snede is scherp, maar licht beschadigd. De concentratie lithisch materiaal (CAI 52084) bestaat uit twee fragmenten van pijlpunten, 66 kleine klingen, twee fragmenten van klingen, een driehoekig werktuigje en veel afslagen en kernen.

In de ruime omgeving van maximum 1000 meter bevinden zich enkele archeologische waarden. Het betreft onder meer:

CAI-Locatie	Beschrijving	Datering
51004	Gepolijste bijl	Steentijd
52108	Gepolijste bijl	Steentijd
700383	Schans	Nieuwe Tijd
52109	Pijlpunt in lichtgrijze silex, afslagen	Steentijd
52084	Concentratie lithisch materiaal	Steentijd
52085	Sporen kampement	Steentijd
52086	Sporen kampement	Steentijd
52095	Gepolijste bijl en enkele pijlpunten	Steentijd
55027	Sporen kampement	Steentijd



GEDO/18/07/10/11 - Digitale aanmaak

Figuur 17: Kaart met aanduiding van het projectgebied en de vondstlocaties uit de CAI (CAI, 2018)

3.2.2 Bekrachtigde archeologienota's en nota's

In februari 2017 voerde de Vlaamse Landmaatschappij een bureauonderzoek uit voor een landinrichtingsproject aan de Slagmolen in Genk (id 2115). Het betreft een hydrologische en ecologische herinrichting van het projectgebied en de inrichting van een onthaalpunt voor het natuurgebied 'De Maten'/'De Wijers'. Uit het bureauonderzoek kon de VLM concluderen dat binnen de geplande lijnvormige en puntsgewijze bodemingrepen geen samenhangende structuren worden verwacht. Omwille van de natte bodemomstandigheden en de historische evolutie van het terrein werd de kans op sites met veel structuren heel erg klein ingeschat. Er was dus een lage verwachting en bijgevolg een laag kennispotentieel. Puntlocaties kunnen voorkomen, maar hun onvoorspelbare locaties maakt het quasi onmogelijk deze op te sporen. Onder andere door de hoge grondwatertafel is archeologisch booronderzoek weinig zinvol en proefsleuvenonderzoek biedt geen meerwaarde door de aard van de toekomstige bodemingrepen. Uit het bureauonderzoek werd bijgevolg besloten dat bijkomend onderzoek niet noodzakelijk was, gezien de gekende gegevens, de geplande aard van de bodemingrepen en de mogelijke impact, de gegeven terreinomstandigheden en het lage potentieel aan kenniswinst.⁵

In november 2017 werd door Elly Heirbaut (LAREs) voor Robbert Vervoort, Freelance Senior Archeoloog, een bureauonderzoek uitgevoerd voor een projectgebied gelegen aan de Slagmolenweg in Genk (id 1182). Uit het bureauonderzoek kon geconcludeerd worden dat het te ontwikkelen terrein sinds de 18^{de} eeuw niet bebouwd is geweest. Het terrein is zeer nat en bevat in het zuidoosten duidelijk sporen van een H-horizont. Ten zuiden en zuidwesten van het plangebied ligt De Maten. Dit is een gebied met verschillende duinen, gevormd tijdens de laatste ijstijd, waar op verschillende plaatsen concentraties van lithisch materiaal zijn gevonden. In een wijde straal rond het projectgebied zijn echter geen indicaties voor vindplaatsen uit de Bronstijd, IJzertijd, Romeinse tijd en Middeleeuwen aangetroffen. Een 16^{de}-eeuwse schans en molen en de nieuwe/nieuwste tijdsminen zijn wel bekend. Er werd door de

⁵ David Depraetere, "Archeologienota Landinrichtingsproject Slagmolen Genk - UD Eco-hydrologie", Verslag van Resultaten (Hasselt: VLM Regio oost, februari 2017), 36–37.

opdrachtgever reeds een landschappelijk booronderzoek uitgevoerd, waaruit bleek dat de bodem voor een deel verstoord was. Zo werd in de noordelijke boringen in de bovenste 50 cm puin gevonden. Een mogelijk verklaring hiervoor kan de sloop van de bebouwing geweest zijn. Om het toekomstplan te kunnen uitvoeren (bouw van restaurant en aanleg parking), zal de bodem dieper afgegraven worden dan de A-Horizont, de verstoringen zullen reiken tot in de B- en zelfs C-horizont. De aanleg van de parking zal enkel een minimale verstoring met zich meebrengen (bovenste deel B-horizont), het zuidelijk deel van het terrein heeft een H-horizont, dus enkel de bovenste laag slib wordt verwijderd. Uit het reeds uitgevoerde booronderzoek blijkt echter dat de bovenste halve meter reeds verstoord is geraakt, wat betekent dat mocht er toch sprake zijn van een archeologische site op deze locatie, deze ook al grotendeels verstoord zal zijn door sloopactiviteiten. Op basis van de gegevens uit de historische kaarten en de resultaten van de landschappelijke boringen werd geconcludeerd dat de archeologische en cultuurhistorische potentie van dit terrein beperkt tot zeer beperkt is. Om die reden werd geen bijkomend onderzoek opgelegd.⁶

In februari 2018 werd door dhr. Rik van de Konijnenburg (HAASST bvba) een bureauonderzoek uitgevoerd voor het projectgebied aan Rozenkranslaan 47 in Genk (id 6517). Uit het bureauonderzoek bleek dat de te verstoren zone op het projectgebied reeds verstoord is. Dit werd afgeleid uit de evolutie van het gebruik van het terrein en de landschappelijke ligging. Mogelijke erfgoedwaarden zullen quasi heel zeker in (ernstig) verstoorde positie aangetroffen worden. De helling en geul waarop het projectgebied ligt is erosiegevoelig, waardoor artefacten enkel in een ernstig verstoorde positie zouden kunnen aangetroffen worden. Daarnaast werd het terrein rond 1939-1940 deels afgegraven en geëgaliseerd bij de bouw van het klooster en de kerk. Het terrein was aanvankelijk deel van de heide en bleef ongeroerd tot het midden van de 20^{ste} eeuw. Door de helling en de afwateringsgeul was het oninteressant om binnen dit terrein een kampplaats of andere constructie op te stellen. Het oorspronkelijk reliëf van het terrein is reeds grondig vergraven, hierdoor werd besloten het terrein vrij te geven van verder archeologisch onderzoek.⁷

In maart 2017 werd door BAAC Vlaanderen bvba een bureauonderzoek uitgevoerd voor een projectgebied aan de Hasseltweg in Genk (id 2593). De historische informatie en het kaartmateriaal kon geen zekerheid bieden over de eventuele aanwezigheid van archeologische waarden in het plangebied. Voor artefacten en sites uit het Meso- en Neolithicum was er een hoge verwachting. In de omgeving waren meerdere vondsten uit beide periodes opgegeven in de CAI. Het terrein bevindt zich net buiten de vallei van de Stiemerbeek, wat een zekere aantrekkingskracht had voor bewoning. Uit de metaaltijden en de Romeinse Tijd is slechts zeer weinig gekend. Hetzelfde geldt voor de Middeleeuwen en de latere periodes. De enige gekende archeologische resten uit deze periodes zijn de Sint-Martinuskerk en de Dorpschans. Dit wil echter niet zeggen dat er geen sporen aanwezig kunnen zijn uit deze periode. De locatie is hoogstwaarschijnlijk opgehoogd in de laatste 50 jaar. Wanneer de bodem werd opgehoogd is niet geweten, enkel dat dit gebeurde voor de aanleg van de bebouwing (die er rond maart 2017 stond). Het potentieel op kennisvermeerdering werd echter zeer laag ingeschat. De verstoring van het nieuwe pand is zeer beperkt, omwille van het opgehoogd pakket. De enige relevante verstoring is door enkele van de funderingsblokken die verspreid van elkaar liggen en een beperkte oppervlakte verstoren. Omwille van de aanwezige ophoging en de kleine oppervlakte van de te verstoren grond, heeft BAAC Vlaanderen besloten af te zien van vervolgonderzoek.⁸

⁶ Elly N.A. Heirbaut, "Archeologienota: McDonald's Slagmolenweg Genk (prov. Limburg)", Verslag van Resultaten, RVFSA-Rapport (Borgerhout, november 2016), 31–33.

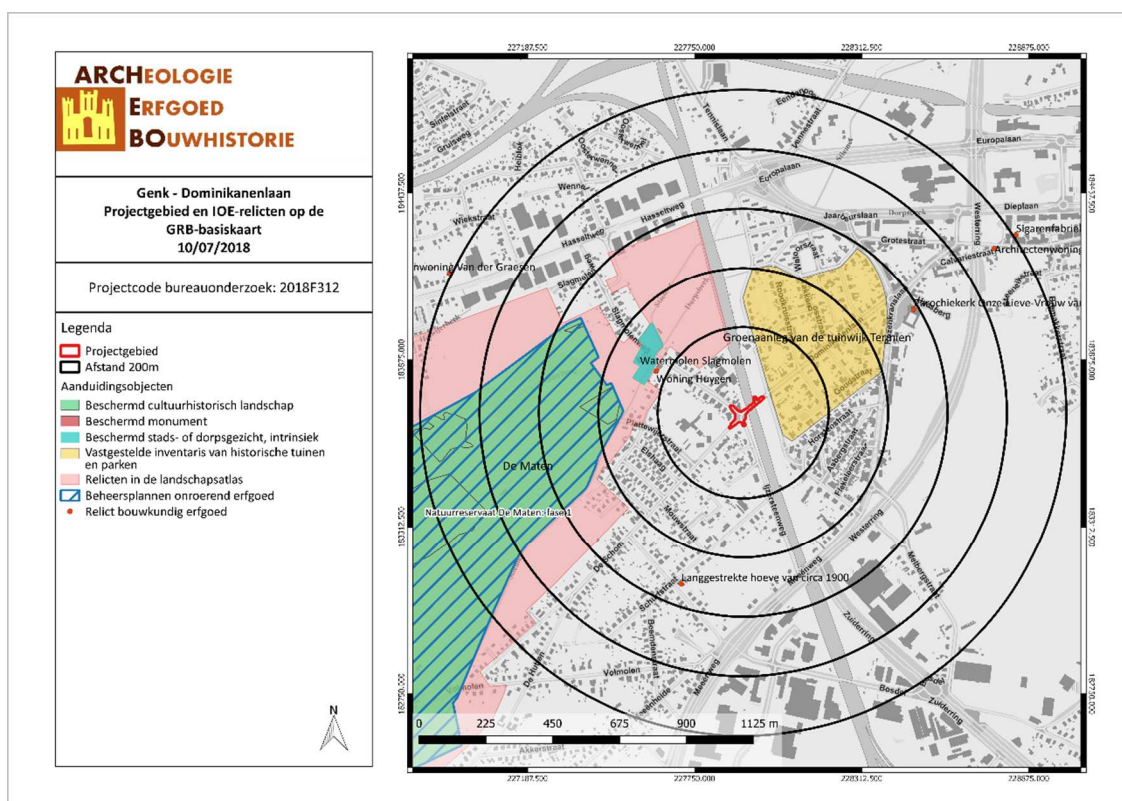
⁷ Rik van de Konijnenburg, "Archeologienota Genk (Termien) - Rozenkranslaan 47 - Verslag van de resultaten van het bureauonderzoek", Verslag van Resultaten (Bree: HAASST bvba, februari 2018), 18–19.

⁸ Sander De Ketelaere, "Archeologienota Genk, Hasseltweg - Verslag van Resultaten", Verslag van Resultaten (Bassevelde: BAAC Vlaanderen bvba, maart 2017), 38–39.

3.2.3 Inventaris Onroerend Erfgoed (IOE)

De Inventaris van het onroerend erfgoed biedt een overzicht van waardevol erfgoed in Vlaanderen. Zowel bouwkundig, archeologisch, landschappelijk als varend erfgoed zijn opgenomen in deze databank, goed voor meer dan 83.000 erfgoedobjecten in totaal. Op basis van diverse zoekcriteria kan er heel gericht naar de verschillende erfgoedobjecten gezocht worden. Erfgoedobjecten kunnen vastgesteld en/of beschermd zijn.⁹

Ten west-zuidwesten van het projectgebied liggen de natuureservaten De Maten (fase 1 en 2), die niet alleen zijn opgenomen als een relict in de landschapsatlas en een beschermd cultuurhistorisch landschap, maar waarvoor eveneens een beheersplan is opgesteld. Ca. 300m ten noordwesten van het projectgebied staat de watermolen Slagmolen, een bouwkundig erfgoedrelict en een beschermd monument. De omgeving rond de Slagmolen is opgenomen als een beschermd stads- of dorpsgezicht (intrinsiek). Net ten noordoosten van het projectgebied ligt de groenaanleg van de tuinwijk Termien, die opgenomen is in de vastgestelde inventaris van historische tuinen en parken. Tenslotte bevinden zich in een straal van 1000m rond het projectgebied ook enkele bouwkundige erfgoedrelicten. Het betreft de architectenwoning Van der Graesen, de woning Huygen, een langgestrekte hoeve van ca. 1900, de parochiekerk Onze-Lieve-Vrouw van de Rozenkrans, de architectenwoning van Joannes Olaerts en de voormalige sigarenfabriek Lowis.



GEDO/18/07/10/12 - Digitale aanmaak

Figuur 18: Kaart met situering van het projectgebied en IOE-relicten op GRB-basiskaart (IOE, 2018)

⁹ Agentschap Onroerend Erfgoed, "Inventaris Onroerend Erfgoed", geraadpleegd 17 januari 2018, <https://inventaris.onroerenderfgoed.be/>.

3.3 HISTORIEK EN CARTOGRAFISCHE BRONNEN

3.3.1 Onderzoek historische bronnen

Geschiedenis

Toponymie

Genk wordt voor de eerste maal als “Geneche” vermeld in een schenkingsakte die dateert van 13 december 1108. Een andere naamvariant van Genk is Geniche (1140).¹⁰ De naam komt vermoedelijk van de Germaanse persoonsnaam “Ghan” en het Latijnse achtervoegsel -acum (woonplaats) ofwel het Germaanse achtervoegsel -eck (eik). De naam Genk betekent dan ofwel woonplaats van Ghan ofwel eik van Ghan.¹¹

Geschiedenis¹²

In 1812 werden stenen bijlen en pijlpunten opgegraven in de omgeving van Genk, waaruit afgeleid kan worden dat in het neolithicum reeds enige activiteit plaatsvond op Genks grondgebied. Ca. 500 v.Chr. is een Keltische nederzetting ontstaan. Aan de bron van de Stiemerbeek zijn dan weer Vroeg-Frankische resten gevonden, zoals brandgraven met urnen. Op de plaats van de huidige Sint-Martinuskerk zijn sporen van een houten zaalkerkje gevonden die dateren van ca. 800. Genk bleef gedurende lange tijd een landelijk gehucht. De kern van Genk vormde ook het centrum voor de omliggende gehuchten Winterslag, Gelieren, Waterschei, Langerlo, Camerlo en Sledderlo.

In de 11de eeuw behoorde Genk en haar omgeving vermoedelijk tot het Graafschap Loon. Vanaf 1366 vormde het een deel van het Prinsbisdom Luik. Het graafschap werd geregeld onder de voet gelopen door verscheidene legers. Genk ging grote leningen aan met Bilzen, Maastricht en zelfs Roermond om de legers op doortocht hoge geldbedragen te betalen om zo haar inwoners te beschermen tegen hun geweld. De leningen konden slechts moeilijk afbetaald worden, door de snelle opeenvolging van doortrekkende legers waardoor dikwijls Genkse burgers werden opgesloten tot de verschuldigde geldsom betaald was. Documenten uit de 15de tot 18de eeuw (in het stadsarchief van Genk) getuigen van deze gebeurtenissen.

In de 17de eeuw werden verschillende schansen aangelegd, waar de bevolking zich kon terugtrekken wanneer vreemde troepen door het land trokken. Een beruchte slag in de geschiedenis van de gemeente Genk is de Slag van Sint-Nicolaasdag in 1648. Deze vond plaats tussen burgersoldaten en Lotharingse troepen op de Donderslagse Heide ten noorden van de stad Genk. Toen Genk in 1753 in leen werd gegeven, was De Grady De Groenendaal de eerste heer. Rond deze periode waren ook de beruchte bokkenrijders actief die o.a. het Genks grondgebied teisterden. Op het einde van de 18de eeuw werd Genk ook wel Heilig Genk genoemd, omdat de Gekenaren hun priesters lieten onderduiken. Hoewel Genk in de 19de eeuw een zeer sterke toename aan industrialisatie kent, blijft het landelijk karakter van de regio bewaard. Door de massale immigratie in de loop van de 20ste eeuw kende Genk een zeer sterke groei. Op 2 augustus 1901 ontdekte professor André Dumont een steenkoollaag in het nabijgelegen dorp As. Het jaar daarop werd in Genk eveneens steenkool aangetroffen. Daaropvolgend werden drie steenkoolmijnen opgericht op het Genks grondgebied. Tussen 1920 en 1930 steeg het bevolkingsaantal zeer sterk. De nieuwe inwoners waren voornamelijk mijnarbeiders. Immigranten

¹⁰ “Maurits Gysseling: Toponymisch Woordenboek (1960) p. 395”, geraadpleegd 3 juli 2018, <http://bouwstoffen.kantl.be/tw/facsimile/?page=395>.

¹¹ Wikipedia, “Genk”, Wikipedia, geraadpleegd 7 november 2017, <https://nl.wikipedia.org/w/index.php?title=Genk&oldid=50116577>.

¹² Wikipedia; Agentschap Onroerend Erfgoed, “Genk”, Inventaris Onroerend Erfgoed, 2018, <https://id.erfgoed.net/erfgoedobjecten/120894>.

kwamen uit Polen, Oekraïne, Italië, Griekenland, Spanje, Portugal, Turkije en Marokko, tijdens de drie immigratiegolven (1920-1930, na 1930 en vanaf 1964).

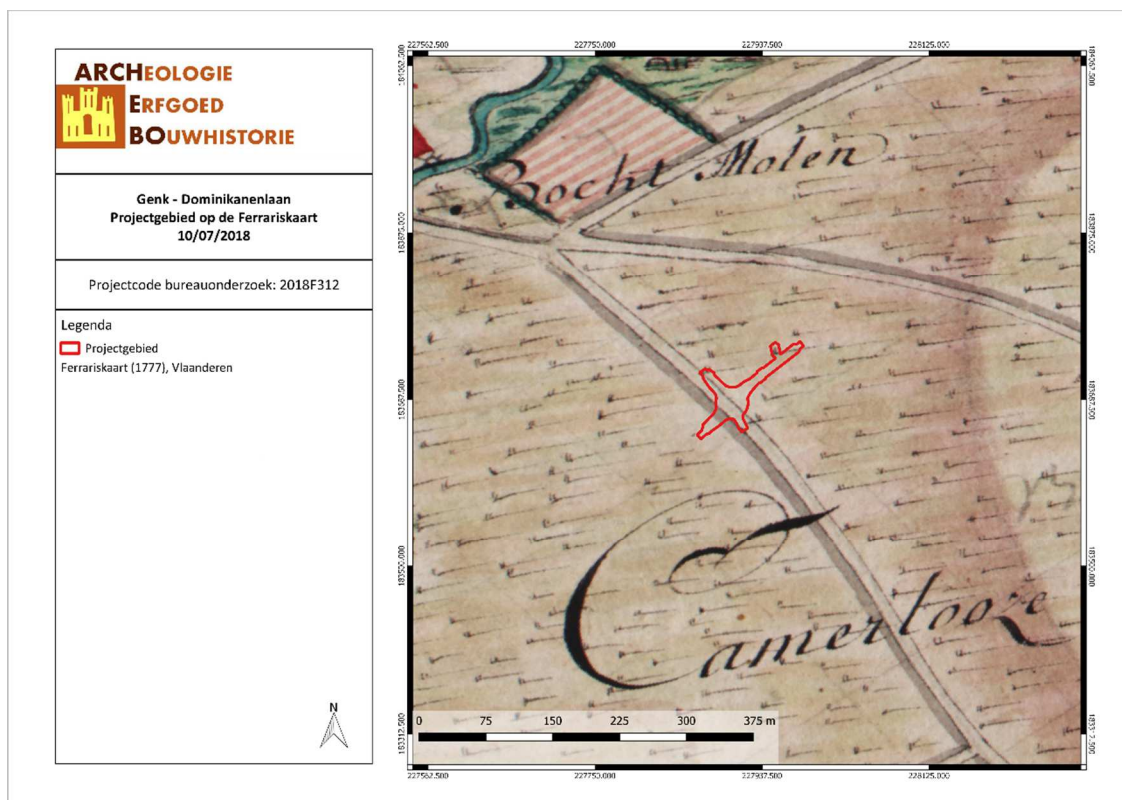
Tot de eerste helft van de 20ste eeuw was Genk een kerndorp gelegen bij de weg tussen Hasselt en Maaseik. Tot 1910 speelden de Sint-Martinuskerk en het dorp een centraliserende rol op deze gehuchten. Tijdens de eerste economische expansie, met de oprichting van de drie steenkoolmijnen, volgde de decentralisatie. In 1944 werd de kern van het dorp Genk haast geheel vernield door een verkeerd uitgevoerd Amerikaans bombardement. Het vroegere stratenpatroon werd deels bewaard, de oorspronkelijke landelijke vakwerkarchitectuur is bijna helemaal verdwenen op een aantal versteende, langgestrekte hoeves na. Na WO II volgde een tweede economische expansie, waarin volledig nieuwe wijken met een eigen parochiekerk zijn ontstaan. Het gaat om de wijken Bokrijk-Boxbergheide, Bret-Gelieren, Termien en Park van Genk. De jaren '60 was echter een crisisperiode voor de steenkoolnijverheid. De mijnen werden achtereenvolgens in 1966, 1987 en 1988 gesloten. Dankzij de ligging nabij Hasselt en langs het Albertkanaal vestigden zich toch grote bedrijven in Genk en in 1966 ontstonden twee industrieterreinen, één in Genk-Noord en één in Genk-Zuid.

3.3.2 Historische situatie aan de hand van cartografische bronnen

Een belangrijke bron van informatie wordt geleverd door het historisch kaartmateriaal. Dit om na te gaan of er bebouwing is geweest op het terrein in historische tijden, of dat het landgebruik van het perceel is gewijzigd doorheen de tijd. Hierbij moet wel rekening gehouden worden met het feit dat de eerste bruikbare kaarten pas vanaf de 16^{de} eeuw of later voorhanden zijn.

Bovendien is de afwezigheid van bebouwing op kaarten geen garantie dat er geen bebouwing is geweest. In de beginperiode van de cartografie werden voornamelijk grotere nederzettingen en belangrijkere bouwwerken zoals kerken, kloosters en kastelen weergegeven en was er weinig of geen aandacht voor de burgerlijke architectuur. Pas vanaf de 19^{de} eeuw verschijnen de eerste gedetailleerde kaarten. Mogelijk eerder aanwezige middeleeuwse structuren waren misschien reeds verdwenen.

Vooreerst worden enkele pre-19^{de}-eeuwse cartografische bronnen behandeld zoals de Villaretkaart en de Ferrariskaart. De Villaretkaart (ca. 1745-48) is niet beschikbaar voor dit landsdeel. Op de Ferrariskaart valt af te leiden dat het projectgebied rond 1777 binnen de *Camerlooze Heij* lag en dus bestond uit heidegebied. Het terrein is niet bebouwd, maar er loopt wel een ongeplaveide weg doorheen op een NW-ZO as.



GEDO/18/07/10/13 - Digitale aanmaak

Figuur 19: Detail uit de Ferrariskaart met aanduiding van het projectgebied (Geopunt, 2018)

Vervolgens worden vier cartografische bronnen uit de 19de eeuw vergeleken. De Atlassen der Buurtwegen werden opgemaakt in uitvoering de wet van 10 april 1841. De atlas maakt een onderscheid in buurtwegen en voetwegen (sentiers). Per toenmalige gemeente werd een atlas opgemaakt, met uitzondering van een aantal stadskernen.¹³ De kaarten Vandermaelen of Vandermaelenkaarten zijn een verzameling van historische kaarten van België, gemaakt door Philippe Vandermaelen (1795-1869). Deze kaarten geven een gedetailleerd beeld van heel België en worden beschouwd als de opvolger van de Ferrariskaarten uit de periode 1771-1778. Met de Popp-kaarten wordt de verzameling van kadasterkaarten bedoeld die in de 19de eeuw uitgegeven werd door de Brugse drukker-uitgever Philippe Chrétien Popp (1805-1879). Een vierde bron is de topografische kaart van 1873.

Op 19de-eeuwse cartografische bronnen is het terrein onbebouwd weergegeven. De Atlas der Buurtwegen toont het projectgebied niet specifiek gekarteerd. Er loopt wel nog steeds een weg doorheen het terrein, die in de Atlas der Buurtwegen wordt benoemd als *Chemin n° 36*. Op de Vandermaelenkaart is het projectgebied, net zoals op de Ferrariskaart, gekarteerd als heide en nog steeds loopt er een weg doorheen het gebied. De Popp-kaart is niet beschikbaar voor dit landsdeel. De topografische kaart van 1873 toont dat het wegennet verder uitbreidt. Er lopen twee wegen door het projectgebied, het terrein bestaat nog slechts voor een beperkt deel uit heide. Het grootste deel wordt ingenomen door wegen en naaldbos.

¹³ Geopunt Vlaanderen, "Atlas der Buurtwegen", geraadpleegd 2 januari 2018, <http://www.geopunt.be/catalogus/datasetfolder/8264f16f-45d2-4eae-bc77-f003c7830b20>.



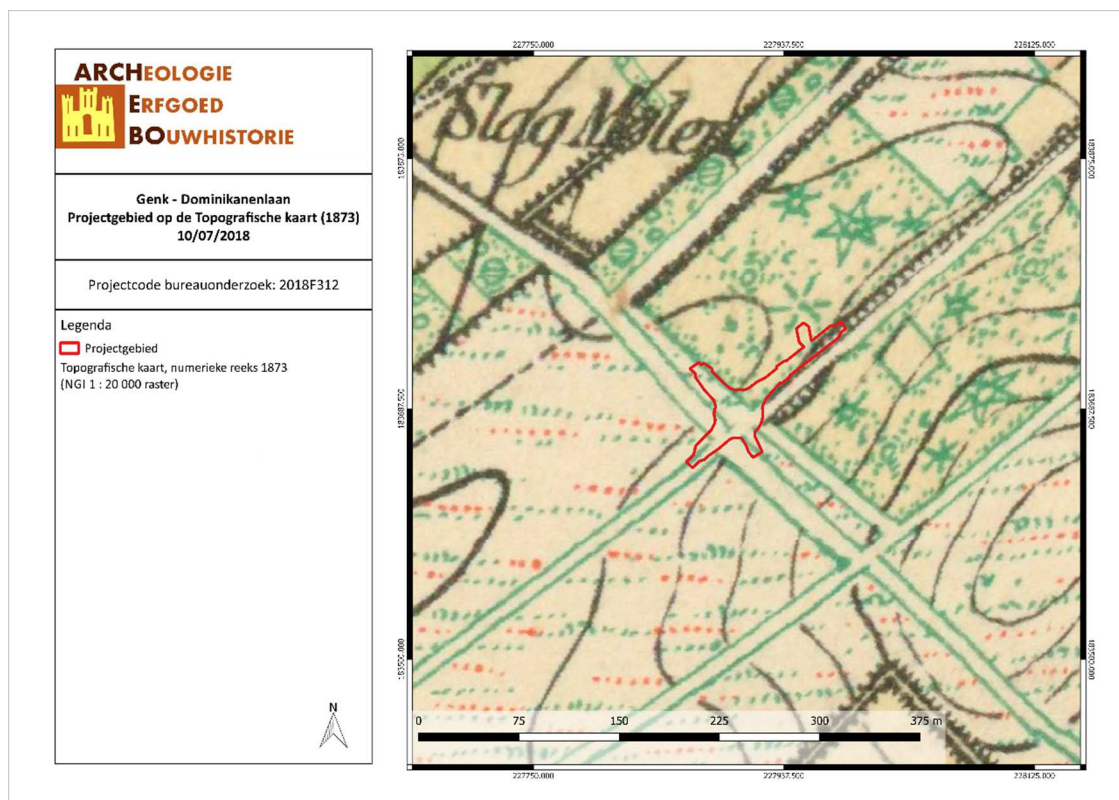
GEDO/18/07/10/14 - Digitale aanmaak

Figuur 20: Situering van het projectgebied op de Atlas der Buurtwegen (Geopunt, 2018)



GEDO/18/07/10/15 - Digitale aanmaak

Figuur 21: Situering van het projectgebied op de kaart van Vandermaelen (Geopunt, 2018)



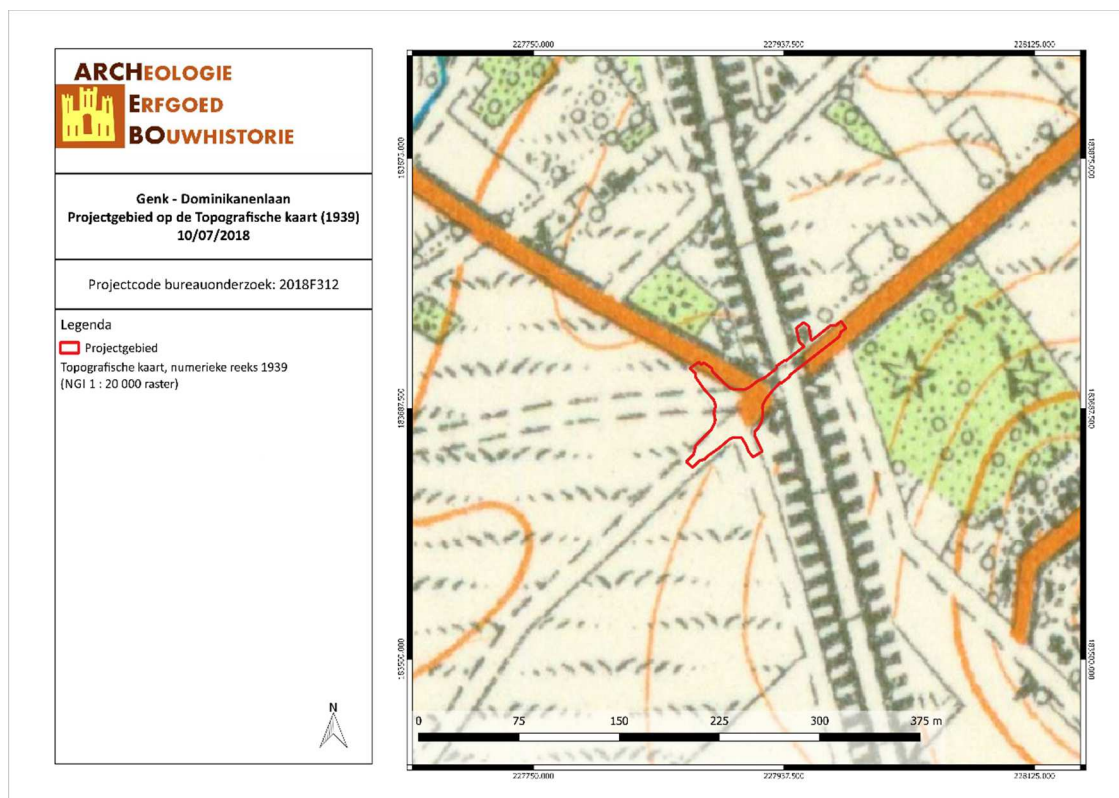
GEDO/18/07/10/16 - Digitale aanmaak

Figuur 22: Situering van het onderzoeksgebied op de Topografische kaart van 1873 (Cartesius, 2018)

Vervolgens worden er topografische kaarten en luchtfoto's uit de 20^{ste} en 21^{ste} eeuw vergeleken. De topografische kaart van 1904 toont dezelfde situatie als deze van 1873. Tussen 1904 en 1939 breidt het wegnennet nog verder uit en wordt de spoorweg aangelegd die het projectgebied doorkruist. Het terrein bestaat nu grotendeels uit wegen, slechts een zeer beperkt deel in het noorden en westen is braakliggend.



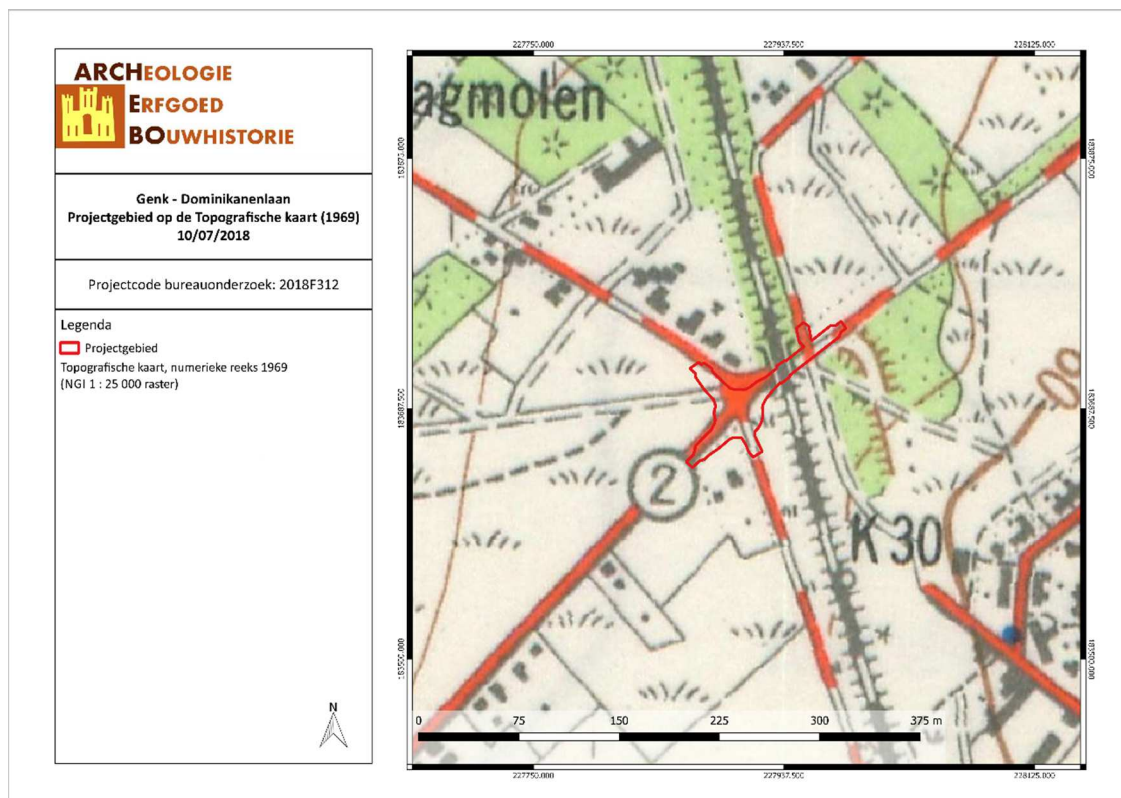
GEDO/18/07/10/17 - Digitale aanmaak

Figuur 23: Situering van het onderzoeksgebied op de Topografische kaart van 1904 (Cartesius, 2018)


GEDO/18/07/10/18 - Digitale aanmaak

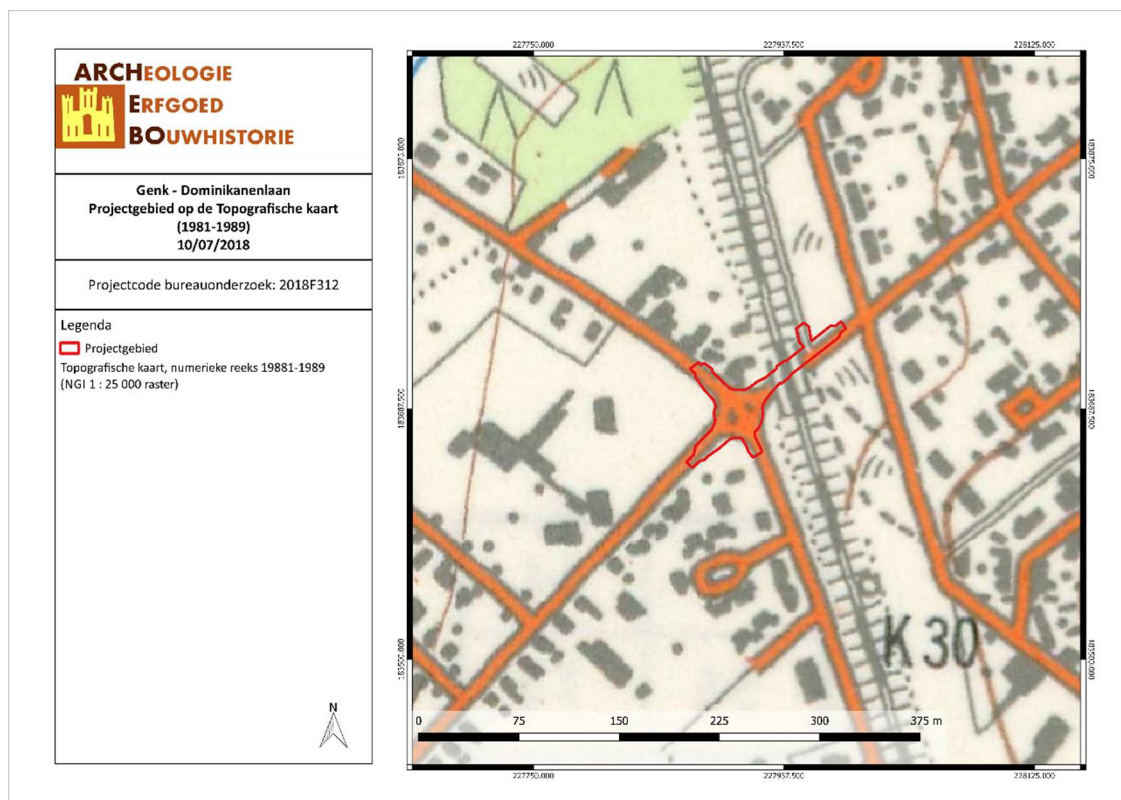
Figuur 24: Situering van het onderzoeksgebied op de Topografische kaart van 1939 (Cartesius, 2018)

Tussen 1939 en 1969 breidt het wegennet nog iets meer uit en verschijnt er ook meer bebouwing in de omgeving van het projectgebied. Het terrein zelf blijft ingenomen door verharde wegen. De topografische kaart van 1981-1989 toont ongeveer de situatie zoals deze nu is en dit wordt bevestigd door de luchtfoto's van 1979-1990 en van de 21^{ste} eeuw. De enige wijziging die nog doorgevoerd wordt, is het aanplanten van groen op het rondpunt, wat, afgeleid van de luchtfoto's van 1979-1990 en 2000-2003, is gebeurd tussen ca. 1990 en ca. 2000.

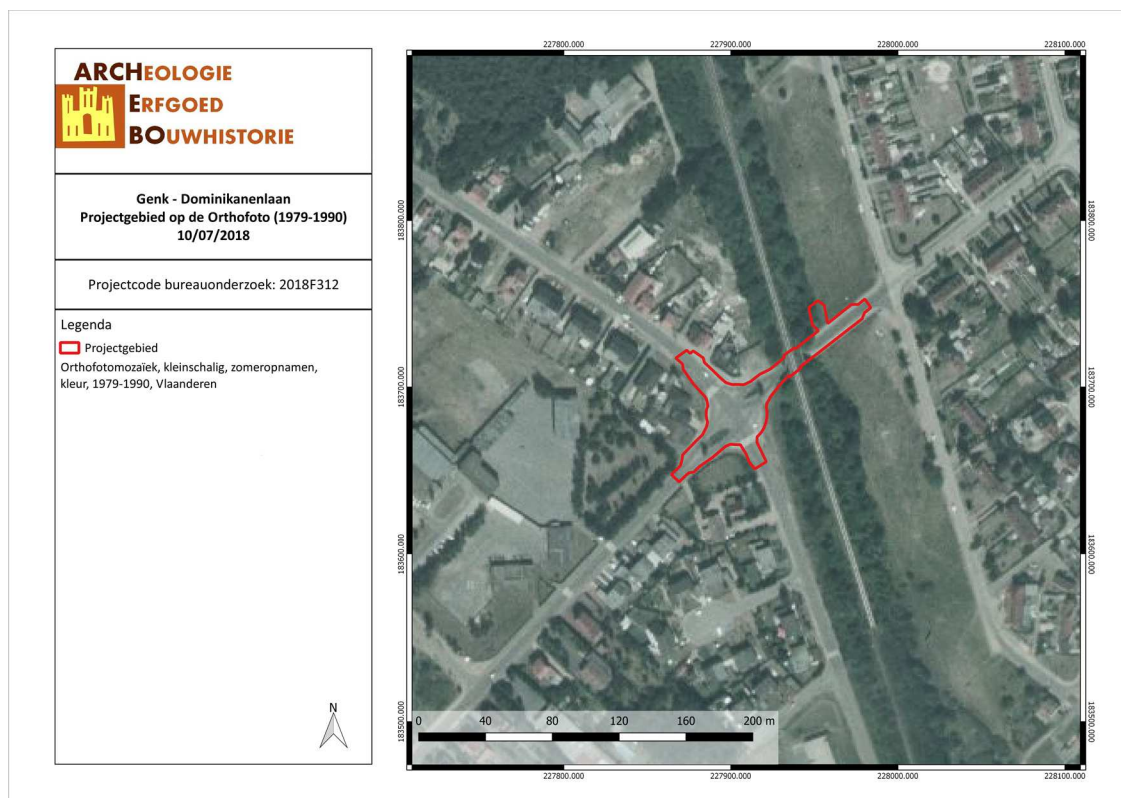


GEDO/18/07/10/19 - Digitale aanmaak

Figuur 25: Situering van het onderzoeksgebied op de Topografische kaart van 1969 (Cartesius, 2018)



GEDO/18/07/10/20 - Digitale aanmaak

Figuur 26: Situering van het onderzoeksgebied op de Topografische kaart van 1981-1989 (Cartesius, 2018)


GEDO/18/07/10/21 - Digitale aanmaak

Figuur 27: Situering van het onderzoeksgebied op de Orthofoto van 1979-1990 (Geopunt, 2018)



GEDO/18/07/10/22 - Digitale aanmaak

Figuur 28: Situering van het onderzoeksgebied op de Orthofoto van 2000-2003 (Geopunt, 2018)

3.4 ARCHEOLOGISCHE VERWACHTING

Aan de hand van de historische informatie en het kaartmateriaal kon worden achterhaald dat er binnen het projectgebied geen bebouwing aanwezig is geweest vanaf de tweede helft van de 18de eeuw. Het terrein is doorheen de eeuwen wel doorkruist geweest door wegen. Tot ca. 1854 loopt er slechts één weg doorheen het terrein, tussen ca. 1854 en 1873 breidt het wegennet uit. Hetzelfde gebeurt in de loop van de 20^{ste} eeuw, wanneer o.a. tussen 1904 en 1939 de spoorweg aangelegd wordt en het wegennet eveneens verder uitbreidt.

In de dichte en ruime omgeving van het plangebied bevinden zich enkele archeologische waarden. Het betreft sporen van een 16^{de}-eeuwse schans (CAI 700383), een gepolijste bijl en enkele pijlpunten onder een hoop door vuur aangetaste stenen uit het Midden-Neolithicum (CAI 52095) en een andere gepolijste bijl met grijs en oranjebruin patina uit het Midden-Neolithicum (CAI 51004), een pijlpunt in lichtgrijze silex en afslagen uit het Neolithicum (CAI 52109), ca. 2000 afslagstukken, waaronder 99 klingen, uit het Mesolithicum (CAI 55027), ca. 937 artefacten uit het Laat-Mesolithicum met sporen van intens gebruik (CAI 52085) en 87 brokstukken, twee kernen, vijf fragmenten van krabbers en 312 microlieten uit het Laat-Mesolithicum (CAI 52086), een bleekgrijze, gepolijste bijl uit het Midden-Neolithicum (CAI 52108) en een concentratie van lithisch materiaal uit het Laat-Mesolithicum (CAI 52084).

Op basis van de CAI gegevens kunnen ook archeologische sporen aanwezig zijn binnen het plangebied. Echter door de impact van de aanleg van de wegen en spoorweg, kunnen deze sporen potentieel verstoord geraakt zijn. Geconcludeerd kan worden dat er een kans is op archeologische sporen op deze site gezien de topografische ligging en de recente vondsten in de omgeving.

4 RESULTATEN BUREAUONDERZOEK

In dit hoofdstuk worden de resultaten van het bureauonderzoek samengevat en geanalyseerd. Deze analyse leidt tot een advies voor een eventueel vervolgonderzoek of voor een vrijgave van het terrein. Dit advies dient bekrachtigd te worden door het Agentschap Onroerend Erfgoed.

4.1 ALGEMEEN

Naar aanleiding van een omgevingsvergunning heeft ARCHEBO bvba in opdracht van de stad Genk een archeologienota opgemaakt voor het kruispunt van de Dominikanenlaan met de IJzersteenweg, De Schom en de Slagmolenstraat. De bestaande spoorwegbrug zal afgebroken en heropgebouwd worden. De infrastructuur van de onderliggende wegen wordt eveneens heraangelegd, wat de opbraak en aanleg van riolering, nutsleidingen, de wegenis en groene zones omvat. Er zal ook een infiltratiebekken aangelegd worden. Het projectgebied is ca. 3 056,34 m² groot.

4.2 BEANTWOORDING ONDERZOEKSVRAGEN

Het doel van dit bureauonderzoek was een archeologische evaluatie van het terrein. Hierbij kunnen volgende onderzoeksvragen beantwoord worden:

1. *Wat zijn de gekende archeologische en historische gegevens?*

Historische gegevens werden door middel van bronnenonderzoek en cartografisch onderzoek verworven. Cartografisch onderzoek heeft aangetoond dat er geen bebouwing aanwezig was binnen het projectgebied vanaf de tweede helft van de 18^{de} eeuw tot nu. Het terrein is doorheen de eeuwen wel doorkruist geweest door wegen. Tot ca. 1854 loopt er slechts één weg doorheen het terrein, tussen ca. 1854 en 1873 breidt het wegennet uit. Hetzelfde gebeurt in de loop van de 20^{ste} eeuw, wanneer o.a. tussen 1904 en 1939 de spoorweg aangelegd wordt en het wegennet eveneens verder uitbreidt.

In de ruime omgeving van het plangebied bevinden zich enkele archeologische waarden. Het betreft sporen van een 16^{de}-eeuwse schans (CAI 700383), een gepolijste bijl en enkele pijlpunten onder een hoop door vuur aangetaste stenen uit het Midden-Neolithicum (CAI 52095) en een andere gepolijste bijl met grijs en oranjebruin patina uit het Midden-Neolithicum (CAI 51004), een pijlpunt in lichtgrijze silex en afslagen uit het Neolithicum (CAI 52109), ca. 2000 afslagstukken, waaronder 99 klingen, uit het Mesolithicum (CAI 55027), ca. 937 artefacten uit het Laat-Mesolithicum met sporen van intens gebruik (CAI 52085) en 87 brokstukken, twee kernen, vijf fragmenten van krabbers en 312 microlieten uit het Laat-Mesolithicum (CAI 52086), een bleekgrijze, gepolijste bijl uit het Midden-Neolithicum (CAI 52108) en een concentratie van lithisch materiaal uit het Laat-Mesolithicum (CAI 52084).

2. *Welke info valt er te vinden over de voormalige constructies op het terrein?*

Aan de hand van het kaartmateriaal konden we achterhalen dat er binnen het projectgebied geen gebouwen hebben gestaan vanaf de tweede helft van de 18^{de} eeuw tot nu. Het terrein is doorheen de eeuwen wel doorkruist geweest door wegen. Tot ca. 1854 loopt er slechts één weg doorheen het terrein, tussen ca. 1854 en 1873 breidt het wegennet uit. Hetzelfde gebeurt in de loop van de 20^{ste} eeuw, wanneer o.a. tussen 1904 en 1939 de spoorweg aangelegd wordt en het wegennet eveneens verder uitbreidt.

3. *Welke archeologische structuren kunnen ter hoogte van het projectgebied verwacht worden op basis van een analyse van het historische kaart- en bronnenmateriaal?*

Op basis van de historische bronnen en kaarten kan geen uitsluitsel gemaakt worden in de te verwachten structuren.

4. In welke mate en in welke zones kan er een recente verstoring verwacht worden van archeologisch erfgoed?

Het terrein is quasi 100% verhard d.m.v. asfalt voor de aanleg van de openbare weg. Daarnaast loopt over de Dominikanenlaan ook een spoorwegbrug. Door deze aanwezige verharding en de ondergrondse infrastructuur (nutsleidingen, riolering) kan de bodem reeds verstoord zijn. De opdrachtgever wist ons reeds te vertellen dat de huidige wegzate 40-50 cm diep zit.

4.3 SAMENVATTING / ASSESSMENT BUREAUONDERZOEK

In deze samenvatting wordt een kort overzicht gegeven van de werkwijze van het bureauonderzoek en de belangrijkste conclusies. Bovendien wordt een afweging gemaakt van de noodzaak voor verder vooronderzoek voor de locatie.

4.3.1 Samenvatting voor een gespecialiseerd publiek

Op het terrein zal door de opdrachtgever, de stad Genk, de bestaande spoorwegbrug afgebroken en heropgebouwd worden. De infrastructuur van de onderliggende wegen wordt eveneens heraangelegd, wat de opbraak en aanleg van riolering, nutsleidingen, de wegenis en groene zones omvat. Bij de bouw van de spoorbrug zal aan de landhoofden een fundering van secanspalen geplaatst worden. Deze zullen tot een diepte van ca. 8m onder het maaiveld komen. De rijwegen zullen grotendeels binnen de bestaande wegzate heraangelegd worden. Deze zullen tot op ca. 40-50 cm diepte komen. Tenslotte zal ook een riolering met nieuwe RWA- en DWA-leidingen aangelegd worden. Deze leidingen worden in een sleuf aangelegd op een diepte van ca. 1,60 tot 2,50m onder het maaiveld. Er zal ook een infiltratiebekken aangelegd worden, dat ca. 1,25m diep zal zijn. Het projectgebied is ca. 3 056,34 groot.

In de ruime omgeving van het plangebied bevinden zich enkele archeologische waarden. Het betreft sporen van een 16^{de}-eeuwse schans, een gepolijste bijl en enkele pijlpunten onder een hoop door vuur aangetaste stenen uit het Midden-Neolithicum en een andere gepolijste bijl met grijs en oranjebruin patina uit het Midden-Neolithicum, een pijlpunt in lichtgrijze silex en afslagen uit het Neolithicum, ca. 2000 afslagstukken, waaronder 99 klingen, uit het Mesolithicum, ca. 937 artefacten uit het Laat-Mesolithicum met sporen van intens gebruik en 87 brokstukken, twee kernen, vijf fragmenten van krabbers en 312 microlieten uit het Laat-Mesolithicum, een bleekgrijze, gepolijste bijl uit het Midden-Neolithicum en een concentratie van lithisch materiaal uit het Laat-Mesolithicum.

Aan de hand van het kaartmateriaal konden we achterhalen dat er binnen het projectgebied geen gebouwen hebben bestaan vanaf de tweede helft van de 18^{de} eeuw tot nu. Het terrein is doorheen de eeuwen wel doorkruist geweest door wegen. Tot ca. 1854 loopt er slechts één weg doorheen het terrein, tussen ca. 1854 en 1873 breidt het wegennet uit. Hetzelfde gebeurt in de loop van de 20^{ste} eeuw, wanneer o.a. tussen 1904 en 1939 de spoorweg aangelegd wordt en het wegennet eveneens verder uitbreidt.

Op de bodemkaart wordt het terrein gekarteerd als OB (onder bebouwing) en ON (opgehoogd terrein). In de omgeving van het projectgebied wordt de bodem gekarteerd als Zcg (matig droge zandgronden met een duidelijk humus en/of ijzer B horizont), Zeg (natte zandgronden met een duidelijke humus en/of ijzer B horizont), OE (een groeve) en ZAg (zeer droge tot matig natte zandgronden met een duidelijk humus en of ijzer B horizont).

Het projectgebied ligt in de Stiemerbeekvallei, ca. 300m ten oosten van de Stiemerbeek zelf. Volgens het Digitaal Hoogtemodel ligt het projectgebied tussen ongeveer 57 en 64 meter boven de zeerspiegel. Dit niveauverschil kan verklaard worden door de aanwezigheid van de spoorweg, die hoger ligt dan de openbare weg.

De topografische ligging is gunstige voor de verwachting naar Steentijd. Sporensites kunnen eveneens verwacht worden.

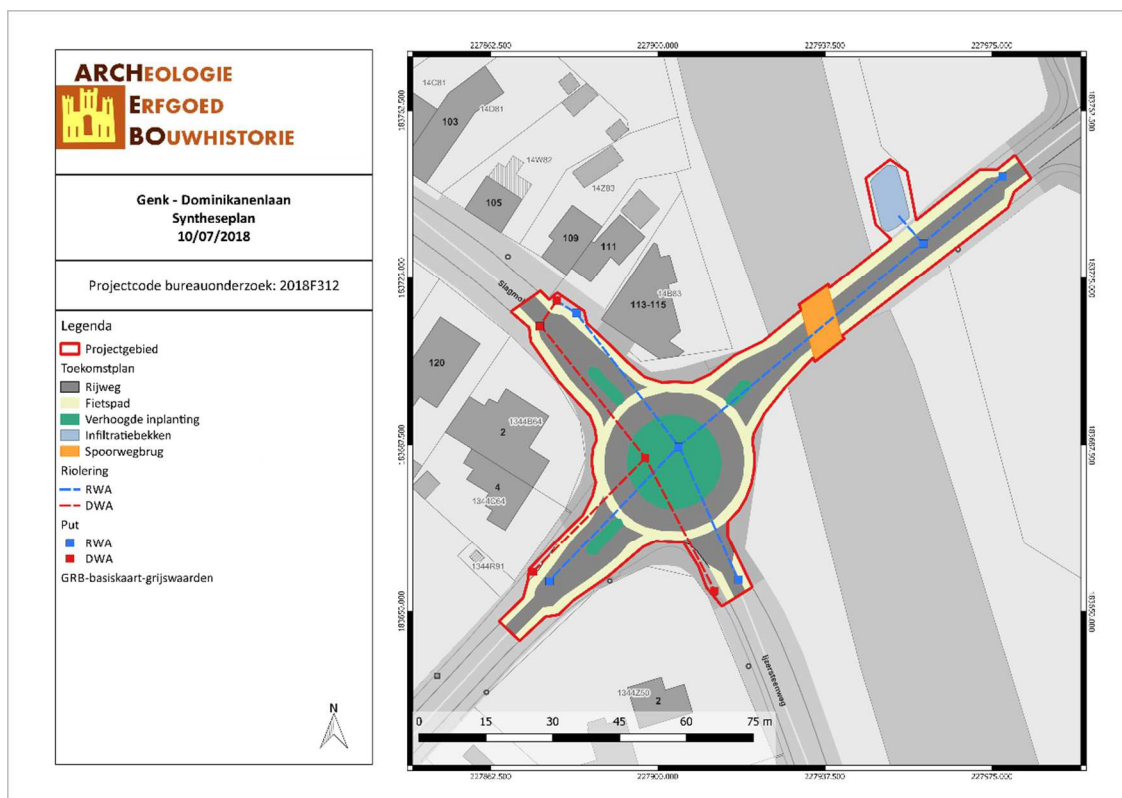
4.3.2 Samenvatting voor een niet-gespecialiseerd publiek

Binnen het plangebied zal door de stad Genk de bestaande spoorwegbrug afgebroken en heropgebouwd worden. De infrastructuur van de onderliggende wegen wordt eveneens heraangelegd, wat de opbraak en aanleg van riolering, nutsleidingen, de wegenis en groene zones omvat. Er zal ook een infiltratiebekken aangelegd worden. Het projectgebied is ca. 3 056,34 groot.

In het projectgebied zijn geen archeologische waarden gekend. Wel zijn ca. 2000 afslagstukken, waaronder 99 klingen, uit het Mesolithicum, ca. 937 artefacten met sporen van intens gebruik, 87 brokstukken, twee kernen, vijf fragmenten van krabbers en 312 microlieten en een derde concentratie van lithisch materiaal uit het Laat-Mesolithicum, een pijlpunt in lichtgrijze silex en afslagen uit het Neolithicum, drie gepolijste bijlen en enkele pijlpunten uit het Midden-Neolithicum en tenslotte sporen van een 16^{de}-eeuwse schans gevonden.

Gedurende de 19^{de}, 20^{ste} en 21^{ste} eeuw is de bodem verstoord geweest door de aanleg van wegen. De huidige wegenis zou 40-50 cm diep zitten. De toekomstige wegenis wordt op dezelfde diepte heraangelegd.

Verder onderzoek naar sporensites is niet opportuun, aangezien de bodem reeds verstoord is door de aanleg van de huidige weg en de nieuwe weg op dezelfde diepte wordt aangelegd, weegt de kenniswinst niet op tegen de kost van dergelijk onderzoek.



GEDO/18/07/10/23 - Digitale aanmaak

Figuur 29: Syntheseplan met aanduiding van de geplande werken (ARCHEBO bvba, 2018)

4.4 PROGRAMMA VAN MAATREGELEN

Uit het bureauonderzoek is gebleken dat de geplande werken het archeologisch bodemarchief zullen verstoren. Dit wordt kort besproken in het 'Programma van maatregelen'.

5 BIBLIOGRAFIE

Publicaties

De Ketelaere, Sander. "Archeologienota Genk, Hasseltweg - Verslag van Resultaten". Verslag van Resultaten. Bassevelde: BAAC Vlaanderen bvba, maart 2017.

Depraetere, David. "Archeologienota Landinrichtingsproject Slagmolen Genk - UD Eco-hydrologie". Verslag van Resultaten. Hasselt: VLM Regio oost, februari 2017.

Heirbaut, Elly N.A. "Archeologienota: McDonald's Slagmolenweg Genk (prov. Limburg)". Verslag van Resultaten. RVFSA-Rapport. Borgerhout, november 2016.

Konijnenburg, Rik van de. "Archeologienota Genk (Termien) - Rozenkranslaan 47 - Verslag van de resultaten van het bureauonderzoek". Verslag van Resultaten. Bree: HAAST bvba, februari 2018.

Van Ranst, E, en C Sys. *Eenduidige legende voor de digitale bodemkaart van Vlaanderen (Schaal 1 : 20 000)*. Gent: Laboratorium voor Bodemkunde, 2000.

Online bronnen

Agentschap Onroerend Erfgoed. "Genk". Inventaris Onroerend Erfgoed, 2018. <https://id.erfgoed.net/erfgoedobjecten/120894>.

Agentschap Onroerend Erfgoed. "Inventaris Onroerend Erfgoed". Geraadpleegd 17 januari 2017. <https://inventaris.onroenderfgoed.be/>.

Geopunt Vlaanderen. "Atlas der Buurtwegen". Geraadpleegd 2 januari 2017. <http://www.geopunt.be/catalogus/datasetfolder/8264f16f-45d2-4eae-bc77-f003c7830b20>.

"Maurits Gysseling: Toponymisch Woordenboek (1960) p. 395". Geraadpleegd 3 juli 2018. <http://bouwstoffen.kantl.be/tw/facsimile/?page=395>.

Wikipedia. "Genk". *Wikipedia*. Geraadpleegd 7 november 2017. <https://nl.wikipedia.org/w/index.php?title=Genk&oldid=50116577>.

6 FIGURENLIJST

Figuur 1: Criteria bij omgevingsvergunning voor stedenbouwkundige handelingen.....	4
Figuur 2: Situering van het projectgebied en de coördinaten op de GRB-kadasterkaart (Geopunt, 2018) .	6
Figuur 3: Situering van het projectgebied op Orthofoto (Geopunt, 2018).....	6
Figuur 4: Zicht op spoorwegbrug over Dominikanenlaan (Google Street View, juli 2013)	8
Figuur 5: Zicht op rondpunt vanop Dominikanenlaan (Google Street View, juli 2013).....	8
Figuur 6: Situering van het projectgebied op Orthofoto (Geopunt, 2018).....	9
Figuur 7: Plan van de geplande werken (sector Ruimte stad Genk, 2018).....	10
Figuur 8: Rioleringsplan (Infrax cvba, 2018)	10
Figuur 9: Situering van het projectgebied op Toekomstplan (ARCHEBO bvba, 2018)	11
Figuur 10: Topografische kaart met situering van het projectgebied (Geopunt, 2018).....	13
Figuur 11: Situering van het projectgebied op het Digitaal Hoogtemodel (Geopunt, 2018)	13
Figuur 12: Hoogteprofiel doorheen het plangebied in ZW-NO richting (Geopunt, 2018)	14
Figuur 13: Genk aangegeven op de Traditionele Landschappenkaart (Geopunt, 2018).....	14
Figuur 14: Situering van het projectgebied op de bodemkaart Vlaanderen (DOV, 2018)	15
Figuur 15: Situering van het projectgebied op de potentiële bodemerosiekaart (Geopunt, 2018).....	16
Figuur 16: Bodemgebruik in de omgeving van het plangebied volgens de bodemgebruikskaart (Geopunt, 2018).....	16
Figuur 17: Kaart met aanduiding van het projectgebied en de vondstlocaties uit de CAI (CAI, 2018)	18
Figuur 18: Kaart met situering van het projectgebied en IOE-relicten op GRB-basiskaart (IOE, 2018)	20
Figuur 19: Detail uit de Ferrariskaart met aanduiding van het projectgebied (Geopunt, 2018).....	23
Figuur 20: Situering van het projectgebied op de Atlas der Buurtwegen (Geopunt, 2018).....	24
Figuur 21: Situering van het projectgebied op de kaart van Vandermaelen (Geopunt, 2018)	24
Figuur 22: Situering van het onderzoeksgebied op de Topografische kaart van 1873 (Cartesius, 2018) ..	25
Figuur 23: Situering van het onderzoeksgebied op de Topografische kaart van 1904 (Cartesius, 2018) ..	26
Figuur 24: Situering van het onderzoeksgebied op de Topografische kaart van 1939 (Cartesius, 2018) ..	26
Figuur 25: Situering van het onderzoeksgebied op de Topografische kaart van 1969 (Cartesius, 2018) ..	27
Figuur 26: Situering van het onderzoeksgebied op de Topografische kaart van 1981-1989 (Cartesius, 2018).....	28
Figuur 27: Situering van het onderzoeksgebied op de Orthofoto van 1979-1990 (Geopunt, 2018).....	28
Figuur 28: Situering van het onderzoeksgebied op de Orthofoto van 2000-2003 (Geopunt, 2018).....	29
Figuur 29: Syntheseplan met aanduiding van de geplande werken (ARCHEBO bvba, 2018).....	32

7 PLANNENLIJST

GEDO/18/07/10/1 - Digitale aanmaak	6
GEDO/18/07/10/2 - Digitale aanmaak	6
GEDO/18/07/10/3 - Digitale aanmaak	9
GEDO/18/07/10/4 - Digitale aanmaak	11
GEDO/18/07/10/5 - Digitale aanmaak	13
GEDO/18/07/10/6 - Digitale aanmaak	13
GEDO/18/07/10/7 - Digitale aanmaak	14
GEDO/18/07/10/8 - Digitale aanmaak	15
GEDO/18/07/10/9 - Digitale aanmaak	16
GEDO/18/07/10/10 - Digitale aanmaak	16
GEDO/18/07/10/11 - Digitale aanmaak	18
GEDO/18/07/10/12 - Digitale aanmaak	20
GEDO/18/07/10/13 - Digitale aanmaak	23
GEDO/18/07/10/14 - Digitale aanmaak	24
GEDO/18/07/10/15 - Digitale aanmaak	24
GEDO/18/07/10/16 - Digitale aanmaak	25
GEDO/18/07/10/17 - Digitale aanmaak	26
GEDO/18/07/10/18 - Digitale aanmaak	26
GEDO/18/07/10/19 - Digitale aanmaak	27
GEDO/18/07/10/20 - Digitale aanmaak	28
GEDO/18/07/10/21 - Digitale aanmaak	28
GEDO/18/07/10/22 - Digitale aanmaak	29
GEDO/18/07/10/23 - Digitale aanmaak	32